МАЙН 1 МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 104 (10472) | 1964 оной май 1, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КОММУНИЗМЫН ТУГ ДОРО!

Заншалта һайхан Майн ...эн Совет ороной уужам ...үбсүүн дээрэ залар... бууба. Хабарые магта..., ажалые хүндэлһэн, ...хсалта тэмсэлые юрөө... һайндэр. Үндэһэ яһа..., шара, сагаан, хара ...айта ажалша арадые ...иин үзэлөөр нэгэдүүл... баяр.

Майн нэгэнэй һүр жаб...анта жагсаал дээгүүр ...ата, балтата улаан туг ...иин дахин намилзана, ...гто һайхан уряа юрөө... дээр-дээрэһээ зэдэлнэ:

– Амгалан байдал!
– Ажал хүдэлмэри!
– Эрхэ сүлөө!
– Тэгшэ эрхэ!
– Аха дүүгэй холбоон!
– Зол жаргал!

Эдэ ехэ юрөөлдэ хүртэ..., ашыень эдлэһэн совет ...дууд хари холын, ан...ин тэмсэлэй дүлэн соо ...бажа ябаһан аха дүү...тэ баруун гараа ...байна, тэдэ бүгэдэнтэй ...ан бодолоо нэгэдүүлнэ.

– Юрөөл болтогой!—гэ... харюу али холоһоо, ха... уула дамжан, хархис ...садай хаалтые сүмэлэн, ...ай ороной нютаг бүхэн... хүрэжэ ууряатана. Энэ ...ряае бууруулха хүсэн ..., энэ суряае гажаруул... арга байхагүй. Торгон... тооһон няалдахагүй, ...юун хэшэгтэ бузар хал...ахагүй гэдэгтэл, дэлхэйн ...олетаринарай, мүлжэг...шэ арадуудай бата нэ...һээ ямаршье хардалга ...эрдэлгэ, хараал шэрээл ...тодон сухариха, һанда... хаймадаха.

Хабар гээд лэ адли бай...гүй. Хабарые магтаһан Майн нэгэншье онсо шэн...тэй, өөрын илгаатай бай.... Мүнөө мандажа ерэ... Майн нэгэнэй шэнжэ ...йхан, илгаань түүхэтэй.

Совет хүнүүдтэ энэ Маймнай ехэ химиин үүдэ нээлсэжэ үгөө. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо үрэ хүрэнгэ үсхөөлсөө. Долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтые дүтэлүүлжэ асараа...

Буряад оронойшье ажалшад бүгэдэ арад олонтоёо хамта Майн нэгэнние ажалай дуугаар угтажа, илалтын баяраар түүреэжэ байна. Улаан-Үдэ хотын промышленность дүрбэн һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ гэжэ үсэгэлдэр үдэшэ түрэл республикаяа баярлуулаа. Энэ оной түрүүшын кварталда Зүүн-Сибириин экономическа район соо түрүү һуури эзэлһэн шэлэй завод, «Электромашина» завод болон бусад Майе угтан баһал һайнаар ажаллажа гараа.

Майн нэгэн илангаяа хүдөө нютагуудтамнай халуун ажалай охёор соробхилно. Ехэ химиин хабар, хүдөө ажахыгаа ашаг ехэтэй болгохо хабар түлэг дундаа. Республикын түрүү колхоз, совхозуудай үүсхэлээр Майн һайндэр буураздаа дээрэ үнгэргэгдэжэ байна. Сэлэнгын совхозой таряашад эртынгээ тарилга ехэ үдэртөө дүүргэхээр оролдоно. Зэдэ нютагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз Майн һайндэрые ударна үдэрнүүд болгожо соносхоо. Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозой суута Челночковой бригадынхид һайндэрэй урда үдэр эгээ үндэр бүтээсэ туйлаа. Бэшүүрэй Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз Майн нэгэнние уггуулан мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Баяртай мэдээсэлэй, ажалай илалтын харгынь дардам уужам, эрхим зоригтоной, хүдэлмэришэ баатарнуудай бүлэ садань үнэр баян.

Станок дээрэ ажаллахадаа үндэр бүтээсэ туйлаһан хүдэлмэришэн, бураздаа руу трактор залаһан таряашан, олон толгой мал үдхэһэн малшан, арад зоноо хонгёо һайхан дуугаар баярлуулһан дуушан, нюдэндэ харагдашагүй бодосые шэнжэлһэн эрдэмтэ — хэн хэн гэшэгүй ажал хүдэлмэреэрээ Эхэ һайхан оронойнгоо хүсэ шадал үргэлсэнэ, нэрэ алдар бодхоолсоно. Энэл даа ажахынгаа хүгжэлтөөр интернациональна уялгаяа дүүргэхэ гэдэгнай. Энэл даа ажалайнгаа жэшээгээр эрхэ сүлөөгөө олохын түлөө тэмсэгшэдтэ туһалха гэдэгнай. Энэл даа энхэ амгалан, элбэг баян ажаһуудал зохёохо гэдэгнай. Имнэ байхада дайсадай зүгһөө гараһан хардалгашье, үнэн замһаа хадуурһан заримашуулай хүсэжэ ядахадаа хусаһан янгархалгашье, хооһон дорьбоон, хубхай шашаан ха юм даа.

Майнгаа һайндэрые магтажа суурхаһан совет арадай алхам һүртэй, илалтата замайнь залуур сэхэ. Марксизм-ленинизмын жабхалан түгэс туг доро коммунизм тээшэ зориһон арад зоной сэдьхэл арюун, һанаан дүүрэн, бүтээхэ хэрэгынь урагшатай. Энэ сэдьхэл, энэ һанал, энэ хэрэг үүсхэһэн түрэл партимнай Майн нэгэнээр дашарамдуулан бидэндээ дахин ханданал:

—Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй Программые, партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө бүхы шадалаа элсүүлэгты!

Коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!

Партимнай уряа юрөөл болтогой!

Алексей БАДАЕВ

Ажалша Май, амар мэндэ

Оршон тойронние
 мотоорнуудай аялгаар
  зэдэлүүлэн,
Огторгойн сэнхир руу
Одото ракетэнүүдые дэгдүүлэн,
Айлшалба даа
 сагай һайхан үе—Хабар.
Ажалшадай һайндэр —
Алдарта Май, мэндэ амар!
Нарай үрэһэн соо
Налайна баян ургаса.
Наранда һуга татуулна
Набша ногоон.
Талаараа
Табилуулна гол горход шарьяса.
Тайгаараа алхална
Томоотойгоор буга, һогоон.
Ханхинана, ханхинана
Хабарай омог дуун энээгүүр
Дурлаагүй зүрхэ,
Дууранхай байгаали һэргээн.
Дууе дабтана
 замби түби дээгүүр
Хара сагаан яһатан,
Хатуудхан булад зэргээ.
Байгалай үмэнэһөө
Буряадаараа магтанаб шамай,
Баясхаланта һайндэр
Баатар дорюун Май!
Коммунизм —
Хоридохи зуунжалэй
 туйлалтын дээжэ.
Коммунизм —
Хүн түрэлтэнэй
Хүгжэлтын һүлдэ туг.
Юрын хүнүүдые
 уряална коммунизм тээшэ
Юртэмсэ дээрэ
 далбажа байгаа
 Ленинэй Туг.
Хүдэр гарнуудтаа
 мүнөөдэр энэ туг баряад,
Хүнүүд дабшана —
 асари томо хүнүүд.
Амгалан байдалда
 зорюулжа хамаг шадабарияа,
Аюулта дайнһаа
 дэлхэйе аршалхаар бэлэнүүд.
Эдэшни —
 замбуулинай
Эрэлхэг зоригтой тагнуулшад,
Мүрэн голнууд дээрэ
Мүнгэн хүүргэ бодхоогшод,
Хуби заяан,
 зол жаргалайнгаа
  харуулшад,
Хүнһөөшье сэсэн
 оньһото машина зохёогшод.
Хото тосхонуудай
Хотогор үйлсэ, талмайгаар
Урдана жагсаалнууд —
Урасхал уһан шэнгеэр.
Хүнхинэсэ дуулалдан
 үнгэржэл, үнгэржэл байгаа
Хүнүүдэй хүл доро
 газар хотолзонош гү
  гэмээр.
Хүнүүд дабшана —
 асари томо хүнүүд.
Хүнхинөөн соонь тунана
 мэсэнүүдэй зэбүүн
  хабирасалдаан.
Хүнүүд дабшана —
 хүдэлмэришэ бэрхэ хүнүүд.
Хүсэн соонь соностоно
 ерээдүй худар урилдаан.
Ангиин тэмсэлэй дүлэ
 түбиннүүдтэ дэлгэрүүлэн,
Африкын гүрэнүүдэй
 сүлөөтэ тугуудые
  хинсхүүлэн,
Айлшалбал даа
 сагай һайхан үе—Хабар.
Ажалшадай һайндэр —
Алдарта Май,
 мэндэ амар!

АЛДАРТА ҺАЙНДЭРӨӨ АБЬЯАСТА АЖАЛААРАА УГТАНАБДИ

Майн 5-да дүүргэхээр...

«ДРУЖБА» колхоз, Тарбагатай. Эгээ богонихон болзор соо, шанартайгаар тарилга хэхэ зорилго тус колхозойхид табинхай. Тиигэжэ хамтадаа 1700 гектар эртын тарилга хээд байна. Бухыдөө 4200 гектар тарилга майн 5-да дүүргэгдэхэ юм. Баян ургаса сохом хуряахын түлөө минеральна үтэгжүүлгэ таряалангай газарта хэгдээ, 7500 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагдаа, 178 гектар таряалан уһалагдаа.

Трактор агтын нюусые табан хургандаал шудалһан, колхоздоо суутай механизатор Григорий Сапуновой звеногойхид ажалай жэшээ харуулна. Машинануудаа бүлэглүүлэн, хоёр халаанда ябуулжа, халаанайнгаа даабарине хододоо 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Р. Чебунин, колхозой агроном.

Шэдитэ уһан шэнгээгдэнэ

«ВОСТОЧНЫЕ САЯНЫ» колхоз. «Шэдитэ» уһанай шэмые һайса танижа абаһан тус колхозойхид, тодорхойлбол, Галбайн отделениин механизаторнууд тарилгынгаа газарта минеральна үтэгжүүлгэ, аммиагтай уһа ехээр хэрэглэнэ. Бүхыдөө 200 гектарта аммиагтай шэмэтэ уһан үтэгжүүлгэ болгон оруулагдаха байна. Мүн боломоор боломоор газарынь уһалагданхай.

Хэһэн ажалдаа оролдосотой, эдэбхитэй механизаторнууд Д. Партихеев, В. Буханаев гэгшэд Майн Нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ халаанайнгаа даабари 150 процент хүргөө бшуу. «Эрхим энэ һайндэрөө халуун хүдэлмэриин хаһа соогуур угтабабди» гэнэ эдэнэр.

Б. Ябжанов.

Самолёдоор үтэгжүүлгэ сасана

БЭШҮҮРЭЙ совхоз. — Ямар аргаар баян ургаса сохом хуряахаб гэһэн асуудалые шиидхэхын түлөө КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые шудалжа, бодото ажалдаа хэрэглэжэ байнабди,— гээд механизаторнууд этигэнгеэр хөөрэлдэнэ. Ороһо таряанай, саахарай свёклын үнэ сэн хямдаруулхын зорилгоор зарим тэды хэмжээнүүдые эндэ бэелүүлнэ. Жэшээлбэл, совхозойхид хоёр самолет тусхай хэлсээгээр хэрэглэжэ, мянга шахуу гектар шэниисэ, саахарай свёкло тариха газарта химическэ үтэгжүүлгэ хэбэ. Нэгэ самолет үдэртөө 150 гаран гектар газарта иимэ үтэгжүүлгэ хэдэг байна. Нэгэ дахин ниидэжэ гарахадаа 5 гектарта хүрэхэ үтэгжүүлгэ ашажа тараана.

В. Николаев.

СССР-эй Оборонын министрэй ПРИКАЗ

1964 оной Майн 1. *№ 102* *Москва хото*

...хэд солдадууд, матросууд, сержантнууд болон ...ичманууд!

...хэд офицернүүд, генералнууд болон адмирал...!

...үнөөдэр совет арад, тэрэнэй шэн габьяата Зэб... Хүсэнүүд ажалшадай уласхоорондын һаналаа ...лгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй ... нэгэдэлэй ба хани барисаанай үдэр—Майн ...ние һайндэрлэжэ байна.

...анай агууехэ Эхэ орон өөрынгөө түгэлдэр хүсэ ...лай бүрин һалбаржа байһан үедэ энэ һайндэ... тэмдэглэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно ...шадай, интеллигенциин баатар ажалаар ком... байгуулалтын һүр жабхаланта Программа ...то дээрээ амжалтатай бэелүүлэгдэжэ байнхай. ... совет хүнүүд химиин промышленностине хур... түргэнөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрине ... ехэтэй болгохо тухай КПСС-эй ЦК-гай декаб..., февралиин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые ...лтатайгаар бэелүүлхын түлөө эдэбхитэ тэм... элсэн оронхой. Партиин хараалһан хэмжээ...ые бэелүүлхэдэ, социалис экономикоёо саашань хүгжөөхэ ябадал хангаха, совет арадай ажа...лан хэм хэмжээе бүри дээшэнь үргэхэ байха.

...алис хани нэгэдэлэй оронууд Советскэ ...тай хамтадаа социализм, коммунизм байгуул... замаар бата найдамтай дабшана. Эб найрам..., демократиин ба социализмын хүсэнүүд улам ... бэхижэнэ.

Коммунис парти, тэрэнэй ленинскэ Центральна ...тет дэлхэйн социалис байгуулалтын, уласхоо...дын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөө... ...та жагсаалта нэгэдэлые бэхижүүлхын тула... сусашагүй оролдолго гаргана.

Коммунис партимнай Советскэ Союзай арадуу... ...дэһэн шухала зорилгые хараада абажа, со...ьна ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй ...лан ёһоор зэргэ оршолгын ленинскэ политикые сэхэ шууд, оролдосотой нэтэрүүгээр бэелүүлнэ, бүхы дэлхэйе термоядерна дайнай аюулһаа абаран зайсуулхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ.

Коммунис парти, Совет правительство манай Эхэ ороной, мүн социализмын бусад оронуудай аюулгүй байдалай аша туһада зорюулан, оронойнгоо хамгаалхы хүсэ шадалые, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы шадалые саг үргэлжэ бэхижүүлнэ. Хэрбээ империалис эзэрхэг түримхэйшүүл зүб бододо зүришэн, Советскэ Союзда, аха дүү социалис оронуудта эсэргүү дай үүдхэхэ гэжэ һэдэбэл, зайлашагүй үй бута сохюулха байха.

Армиин болон Флодой сэрэгшэд!

Майн Нэгэнэй һайндэртэй дашарамдуулан таанадые амаршалжа, баяр хүргөөд, дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй талаар шэнэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэб. Дайшалхы техникэ ба зэбсэгүүдые оролдосотой нэтэрүүгээр шудалагты, сэрэгэй шадабари мэргэжэлээ улам нарижуулан һайжаруулагты, өөһэдынгөө зэргэдэхи журам болон эмхидэлые бэхижүүлэгты. Албаяа хёрхо наринаар гүйсэдхэн, Эхэ оронойнгоо урдахи нангин уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр, эрхим һайнаар дүүргэгты.

Ажалшадай уласхоорондын һайндэрые тэмдэглэн, ЗАХИРХАМНИ:

Мүнөөдэр, Майн Нэгэндэ, манай Эхэ ороной ниислэл Москвада, союзна республикануудай түб хотонуудта, городууд-геройнуудта артиллериин хорин нэгэн будалгаар салют үгэхэ.

Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй бата нэгэдэлэй ба хани барисаанай үдэр—Майн Нэгэн мандаха болтогой!

Баатар габьяата совет арадта, тэрэнэй шэн габьяата Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алдар соло!

Совет арадай бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудые үүсхэн, эмхидхэгшэ—Коммунис парти мандаха болтогой!

СССР-эй Оборонын министр
Советскэ Союзай маршал Р. МАЛИНОВСКИЙ

„АРАДУУДАЙ ХООРОНДЫН ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ" УЛАСХООРОНДЫН ЛЕНИНСКЭ ШАН ОЛГОХО КОМИТЕДТЭ

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын ленинскэ шан олгохо комитедэй заседани 1964 оной апрелиин 21-дэ боложо, академик Д. В. Скобельцын түрүүлэгшээр һуугаа.

1963 оной Уласхоорондын ленинскэ шан олгохо тухай ороһон дурадхалнуудые комитет хаража үзөөд, иимэ шиидхэбэри гаргаа.

Уласхоорондын ленинскэ шан олгохо тухай комитедэй тогтоол доро толилогдобо.

«АРАДУУДАЙ ХООРОНДЫН ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ» УЛАСХООРОНДЫН ЛЕНИНСКЭ ШАН ОЛГОХО КОМИТЕДЭЙ ТОГТООЛ

1963 ондо «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын ленинскэ шан олгохо тухай

Эб найрамдал аршалан хамгаалхын, бэхижүүлхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын ленинскэ шан олгохо:

Ахмед Бен Белладэ — Ниитын, гүрэнэй ажал ябуулагша (Алжирай Арадай Демократическа Республика);

Долорес Ибаррурида — Ниитын, политическэ ажал ябуулагша (Испани);

Херлуф Бидструпта—Уран зурааша, ниитын ажал ябуулагша (Дани).

Москва, 1964 оной апрелиин 21.

Москваһаа мэдээсэнэ

Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Вальтер Ульбрихтын Советскэ Союзда ерэхэ болоһон тухай

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар Германиин Нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр В. Ульбрихт энэ оной майн эхин багаар Советскэ Союзда албанай хэрэгээр хани ёһоор айлшалжа ерэхэнь.

Ю. Цеденбал түрэл ороноо бусаба

УЛААН-БААТАР, апрелиин 29. (ТАСС). МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Советскэ Союзда аяншалаад, мүнөөдэр орондоо бусажа ерээ.

Манай республикада мандаг хэштэ

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТАХИ АНГИИН ТЭМСЭЛ

Италиин хүдэлмэришэнэй забастовко

Италиин буд нэхэдэг 450 мянган хүдэлмэришэд һаяшаг дахинаа забастовко хэжэ эхилээ. Ажалай асуудалаар шэнэ хэлсээ баталхын тула үйлэдбэриин эзэдтэй үгэеэ ойлголсожо шадагдаагүй байһанһаа уламжалан, орон соохи профсоюзууд забастовкоёо дахин эхилхэ гэжэ шиидээ. Шэнэ хэлсээнэй үедэ ажалшадай байдал һайжаруулха найдамтай хэмжээнүүдые хараалха эрилтэ профсоюзуудай түлөөлэгшэд табина.

Шахтёрнуудай амжалта

Салин хулһэ дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжо һайжаруулха эрилтэ табиһан Аргентинын Жужуй провинциин «Эль-Агилар» уурхайн 1.300 хүдэлмэришэдэй забастовко хахад һара үргэлжэлжэ байна.

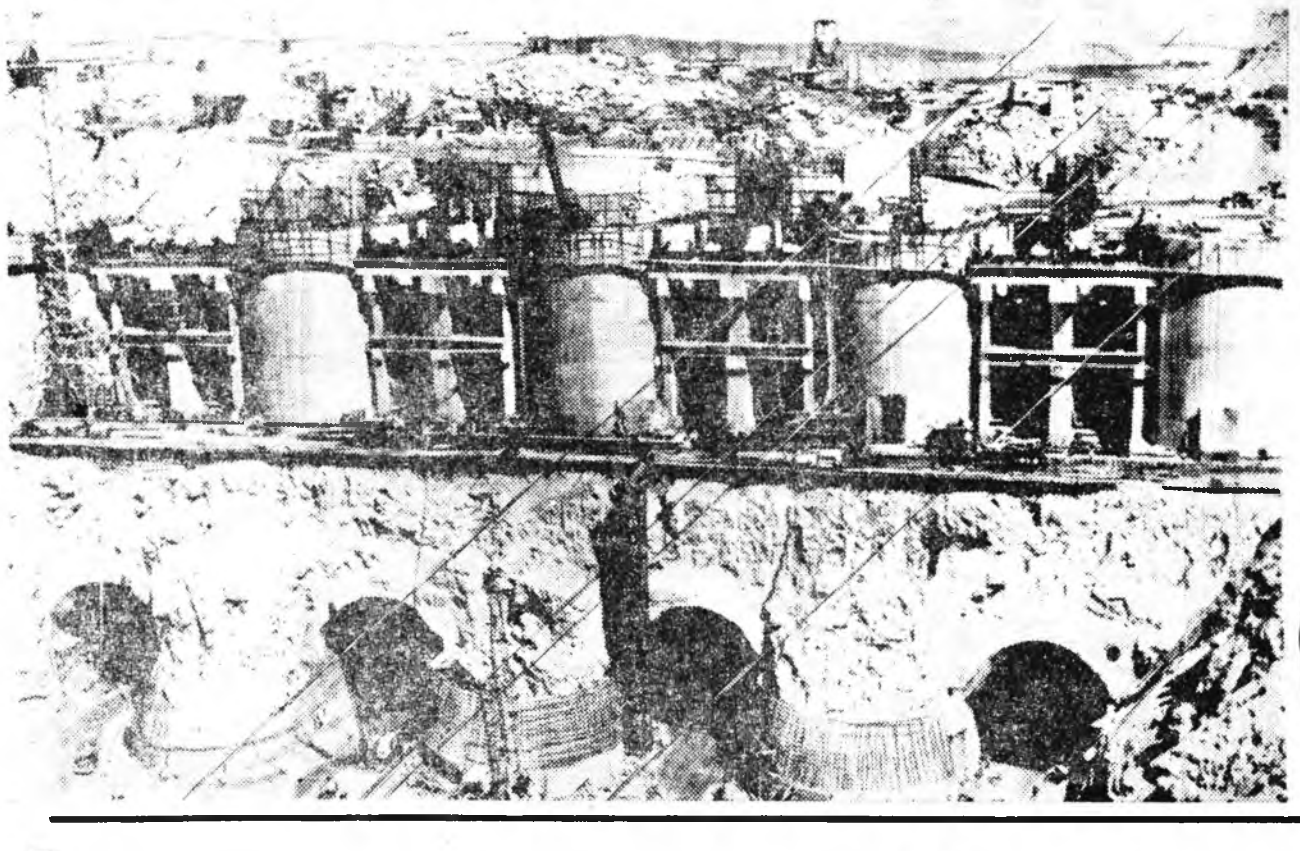
Сан-Хуан провинциин «Калиганста» шахтын бүхы хүдэлмэришэд «үлэн туранха байдалда эсэргүү» поход хэжэ, 150 километр газарта байдаг захиргаанай түбтэ һамгад, үхибүүдтэеэ хамта ерээ. Уурхайн администраци хүдэлмэришэдэй эрилтые хангаха болоһоноо соносхобо.

(ТАСС).

Венесуэлын ажалшадай эрилтэ

Венесуэлэ — Латиин Америкын эгээн баян гүрэнүүдэй нэгэн юм. Эндэһээ жэл бүри 150 гара миллион тонно нефть абтадаг. Гэбэшье ажалша зониинь оронойнгоо баялигые өөһэдөө хэрэглэхэ аргагүй, ядуу тулюур байдалда байһаар. Эндэхи гол баялигуудые Хойто Америкын монополинууд гартаа абанхай. Энэ орон дотор ажалгүй хахад миллион үлүүтэй хүнүүд, миллион үлүүтэй үхибүүд эдихэ хоол, үмдэхэ хубсаһагүй, толгой дээрэз табиха юумэгүй — үлэсэжэ, зүдэржэ байдаг. Оронойнь хархис этэгээдүүд США-гай банкирнуудтай, нефтиин эзэд баяшуултай үгэсэн, хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай тэмсэлые дараха гэжэ оролдоно. Теэд эндэхи ажалшад иимэ хүндэ хүшэр байдалтай эбсэхэ аргаһгүй. Венесуэлын патриодууд, арадай түрүү үзэлтэй хүнүүд жагсан бодоод, тонуулшад дээрмэшэдтэ эсэргүүсэн тэмсэжэ байна.

К. Гусейнов,
ВЦСПС-эй секретарь.
(АПН).

АРАБУУДАЙ НЭГЭДЭМЭЛ РЕСПУБЛИКА. Нил мүрэнэй хаагдаха баясхаланта үе ойртожол байна. Асуанай үндэр хаалтын барилгашад шэнэ илалта туйлаа. Тэдэнэр бүхы зургаан ехэ туннель малталгые дүүргэээд, арматурна хүдэлмэриинь түгэсхэжэ байнхай. Зураг дээрэ: зургаан туннелиин дүрбэниинь, тэдээн соогуур уһан урдажа, турбинануудта хүрэжэ ошохо юм.

ЮПИ-гэй — ТАСС-ай фото.

ГҮНЗЭГЫ БАЯР

Николай ДАМДИНОВ

Майн Нэгэнэй нарата һайндэрые угтуулан, эдэ мүрнүүдээ бэшэжэ һуухадамни, радиогоор Москва хэлэжэ байба. Сүлөөтэ Алжирай суута хүбүүн, алжир арадай ударидагша Ахмед Бен Белла Москва ерээд, манай арадай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзана... Москва Майн Нэгэнэй һайндэртэ ерэһэн айлшадаа хаа хаанаһаа — Атлантиин далайн саанаһаа, Номгон далайн эрьенүүдһээ, Африкын хадануудай ногоон джунглита хормойһоо — угтажа байна...

«Бүхы тугууд бидэндэ айлшаар буухал», — гэжэ агуу ехэ Пушкин аяар урдань зүрхэнэйнгөө халуун хүсэлые хэлээ һэн. Нээрээшье мүноо манай Совет гүрэнтэй холбоогүй гүрэн гэжэ үгы. Манай далайн портнууд дээрэ аяар холын гүрэнүүдтэ абаашагдаха эд товар ашагдажа байдаг, мүн газарай холоһоо ерэһэн хэрэгсэлнүүд буулгагдадаг.

Хамаг гүрэн тухай хэлээд яахаб — манай Буряад республикые абаад үзэел даа. Энэ үбэл, февраль һарада, би Хандагатайн леспромхозой эрхим модошон, БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Кудряшовтой уулзабаб. Үлэнтын хүбшэдэ үндэр тэгшэ нарһадые «Дружба» гэдэг бензо-хюроөгөөр хиргаад лэ унагаажа байнад, удаань, сэбэрлэгдэһэн тэдэ нарһадые томо гэгшын тракторойнуудһаань холбон шэрэжэ саана абаашаад, сомолгын газарта хаяна, тэндэһээ жүдхөөшэ хүсэтэй грузовигуудаар уйтахан түмэр харгын платформо дээрэ эдэ нарһад ашагдаад, томо станци эльгээгдэнэ...

— Тэндэһээ энэ мододнай хайшаа ошодог бэ? — гэжэ би асуубаб.

— Холо даа, — гэжэ Кудряшов тамхяа носоон энеэбхилбэ. — Һаяхан Монголой Республикада ехэшэг ашаан ошоһон байха. Англида манай эндэхи модые үндэрөөр сэгнэдэг гээшэ. Хитадта модо ехээр эльгээдэгбди...

Тиигээд, минии хажууда зогсоһон энэ суута модошон тамхинайнгаа үлөөдэһэ газарта хаяжа, саһан соо унаашье һаань, дээрэһээнь дэбһээд, бээлэйгээ үмдэхын урда гараа намда һарбайгаа һэн:

— Нүхэдтөө туһална гээшэлди даа. Заа, баяртай. Хүдэлмэримни хүлеэжэ байна.

Энэ ушар ямаршье ораторай хэдышье халуун үгэнүүдһээ у... гээр зүрхэндэм ороо һэн.

Һүүлдэнь, город ерээд, ... республикын үшөө ямар эд бар... хилэ дабажа, уласхоорондын ... маанай статья болодог байна ... гэжэ һонирхобоб. Душэн ж... саана арай гэжэ арбай тэрг... тээжэ байһан дайда мүнөө ... отар нарин оньһон техникэ гар... даг болонхой. «Теплоавтомат» гэдэг заводыемнай абаад үзэг... ши. Энэ заводто бүтээгдэһэн ... шанарай приборнууд Энэ... ОАР, Венгри, Польшо, Финл... гэхэ мэтэ гүрэнүүдтэ ехэ мага... тайгаар угтагдадаг юм.

Автокран бүтээхэ хэрэг ... шье бэлэн бэшэ байдаг. Энэ ... эдлэлые Улаан-Үдын «Электро...шина» завод бүтээжэ гарга... Манай Улаан-Үдын заводой ... тай автокранууд мүнөө Аф... танда, Египедтэ, Чехословак... Монголдо арсалтагүйгөөр ажал... жэ, эдэ гүрэнүүдэй барилгану... үдэр бүри үндын бодохо хэр... түргэдхэнэ.

Манай шэлэй заводые а... үзээбди. Энэ заводто бүтэһэн ... өөрымнай республикануудай ... ехэ эрилтэ хангахаһаа гадна, ... дүү Монгол арадай малшадай ... нүүдтэ нара татуулан ялал...

Иигэжэ байгаад, хургаа ... тоолохо юумэн манай республ...да ехэ олон. Гансахан Бу... дайдын иимэ юумэнүүдые х... саанахи арадуудта дурадхажа ... гаа хада, манай Совет гүрэнэй ... дээндэ хүргэдэг аша туһа ... ехэ хаб даа!

Совет гүрэмнай өөрынгөө инт...национальна уялга хэзээдэ... мартадаггүй.

Колониализмын гэнжэһээ ...лөөржэ байһан арадууд социа... лагериинхидэй зүгһөө амидара... туһа хододоо абажа байдаг. ... далгүй зон иимэ туһа хүргэжэ ... рахагүй байгаа. Бидэ шадал... бди, бидэ туһалхабди.

Иимэ бодолнуудаар ажалша ... мэнэй Уласхоорондын һайндэр... угтахада, сэдьхэл зүрхэн гүнз... баяраар халина.

АЖАЛША ЗОНОЙ АМИН НЭГЭН!

Монгол ороной Налайха гэжэ шулуу нүүрһэнэй уурхай. Эндэхи нүүрһэшэд манай Галуута-Нуурай нүүрһэшэдэй түлөөлэгшэдые дүршэл шадабаряа халан абалсахын тула урьһан юм. Мүн лэ иимэ зорилгоор бусад социалис оронуудһаа хэдэн нүүрһэшэд эндэ ерэһэн. Иигэжэ олон ондоо үндэһэ яһатан, үнгэ зүһэтэн, ондо ондоо түби газарнуудай хүнүүд уулзаһан байгаабди.

Ондо ондоо хэлэн дээрэ хэлэдэгшье һаа, бэе бэеэ өө-мөөгүй ойлголсожо, яһалахан лэ зугаа болоһон. Тэрэ уулзалган дээрэ хүн бүхэнэймнай шэг шарай баярай туяагаар сасаржа, бүгэдөөрэн бэе бэедээ эльгэлэн байхадаа, манай нэгэдэлые, манай хүсэл эрмэлзэлгые дабаха хүсэн дэлхэй дээрэ үгы гэжэ бүгэдэнэймнай досоо ороһон байха.

Теэд манай энэ нэгэдэлые түхөөн шэрээһэн ямар тиимэ хүсэн бии гээшэб, ямар тиимэ үзэгдөөгүй юумэн эдэ олон үндэһэ яһатаниие холбон ниилүүлнэб?

Хөөрэлдөөнэймнай үедэ хэншьеб «ажалша зоной амин нэгэн» гээд хэлээ бэлэй. Эдэ үгэнүүд түрүүшээр эндэ байһан яһатан бүриин хэлэн дээрэ хэлэгдээд, удаань альга ташалган адхаршоо һэн.

Ажалша зоной амин нэгэн! Ямар сэсэн үгэб даа. Энээниие сохом ажал хэдэг, ажалда дуратай, тэрэнэй амта таниһан лэ хүн хэлээ. Ямар ехэ гүн удхатай үгэ гээшэб. Сүлөөтэ ажалай жаргал үзэһэн, тэрэниие нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг болгоһон лэ хүн хэлээ.

Зүб даа. Эндэ суглараһан олон ондоо үндэһэ яһатан: ород, хитад, буряад, монгол, чех, немец — бидэ бүгэдөөрэн, социалис оронуудай ажалшад, сүлөөтэ ажалай эзэд байнабди.

Хамаг зониие нэгэдүүлэгшэ, ниилүүлэгшэ хүсэн — ажал! Иимэл харюу эндэ табигдаһан асуудалда хүн бүхэмнай үгэһэн байгаа.

Энээниие һанаандаа оруулһан ушар хадаа, мүнөө бидэнэр, дэлхэйн ажалша зон, өөһэдынгөө нэгэдэлэй Үдэр — Майн Нэгэниие тэмдэглэжэ байнабди. Тиихэдээ энэ нэгэдэлэймнай уг үндэһэниинь юуб гэжэ хүн бүхэн бодожо үзэнэ. Минии һанахада, Налайхада болоһон хөөрэлдөөмнай энээндэ тон зүб, ёһотойл хүдэлмэришэн ангиин харюу үгөө.

Бидэнэр, социализмые байгуулжа түгэсхэһэн, мүнөө байгуулжашье байһан хүнүүд, үдэр бүриингөө хэрэгээр һамааараад, сүлөөтэ ажалайнгаа удха шанарые заримдаа обёордогшьегүй байхабди, энэмнай манай юрын лэ байдал болошонхой. Теэд барга урдынгаа байдал һанаад, мүнөөнэйхитэеэ сасуулаад үзэгты даа. Ямар һайхан хуби заяатай, ямар ехэ зол жаргалтай хүнүүд гээшэбибди.

Иигэжэ омог баяраар дүүрэхэдээ, өөр тухайгаа дурдангүй байжа болоногүй. Урдын барга сагта малша угтай, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын замһаа холо гээгдэһэн буряад зоной хүбүүн би Агууехэ Октябриин ашаар эрхэ сүлөөтэй боложо, аха дүү олон арадуудайнгаа аша туһаар мүндэлэн гараһан буряад арадай шэнэ ангиин түлөөлэгшэ болоод, ажалша хүнэй эгээн дээдэ хайра хүндэдэ — Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйб. Сүлөөтэ ажалай аша үрэ энэл даа! Энээнһээ һайн һайхан юу байхаб!

Ажал гээшэ уг изагуураараа, үүргэ удхаараашье хүн зоной жаргал байһан. Хүниие хүн болгоһон юумэн, тэрэнэй ажамидаралай үндэһэ һуури ажал гээшэ, олон янзын уг гарбалтан, үндэһэ яһатанай холбоо барисаан ажалһаа эхитэй. Хэһэн ажалайнгаа аша үрые андалдан хубаалдаха ёһын ашаар дэлхэй түбинүүдэй хүн зоной харилсаан мүндэлэн хүгжөө, танил тала, хани нүхэд болохо хүсэл дэлгэрһэн. Юрэнхыдөө ажалша зон гээшэ хамгарха, нэгэдэхэ эрмэлзэлгэтэй байдаг.

Хүн түрэлтэнэй уг унгиһаа дамжан ерэһэн энэ эрмэлзэл имагтал социализмын үедэ үнгэ бүриингөө сэсэгүүдээр һалбаран, хүсэндөө хүрэжэ, хүн зониие баясуулаа. Дэлхэйн социалис байгуулалтата оронуудай болон арадуудай харилсаан энээндэ толотомо һайхан гэршэ болоно. Социалис алишье ороной ажалшадай уран гараар, сэсэн ухаагаар бүтээгдэһэн, манай ажабайдалай шэмэг дээжэ болодог бүхы юумэн — эдеэ хоолһоо эхилээд, машина техникын, соёл культурын эгээн шэнэ бүхы туйлалтанууд — нүгөөдэ социалис ороной ажалшадай ажаһуудалые шэмэглэн гоёодог, тэдэнэй баялигынь болодог ха юм. Энээниие бидэнэр үдэр бүри үзэжэ, хаража, эдлэжэ байдагбди.

Теэд энэмнай гансал социалис дэлхэйдэ байдаг ха юм. Бидэнэр нүгөөдэ дэлхэйншье ажалша зониие — хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашадые — мартадаггүйбди. Капиталис оронуудай ажалша зон эрхэ сүлөөгүй, зэрлиг муухай доромжолго, дарлалта доро байһаар. Баяд ноёшуул, үмсын зөөриин эзэд хогшол зөөриин, үнгэ зүһын, үндэһэ яһанай хорото муухай илгалта, идхалгын номнолой угаараар тэдэниие манатуулхын тула хамаг бүхы хоро шараа бусалгажа байдаг. Тиибэшье һаань, хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай ангиин тэмсэлэй унтаршагүй дүлэн үдэр бүри хүсэ нэмээн бадарһаар. Бидэнэр, социалис оронуудай ажалшад, илалтын суу дуудуулжа үзэһэн хадаа, энэ тэмсэлэй аша үрэеэ асарха байһанда этигэнэбди.

Сүлөөтэ ажалай түлөө тэмсэлэй түрүүшын маевконуудһаа эхилжэ коммунизмын богоһо хүрэтэр урагшаа дабшаһан совет хүнүүд, социалис оронуудай ажалшад мүнөөдэр, Майн һайндэртэ капиталис оронуудай бүхы ажалша зонуудтай амин нэгэн байһанаа үшөө дахин мэдүүлнэбди.

Капиталис оронуудай ажалшадтай амин нэгэн байһанаа бидэнэр гансал соносходог бэшэбди. Али бүхы туһаламжа тэдэнэртэ хүргэхын тула бидэнэр бүхы хүсөөрөо оролдонобди. Энэмнай юуб гэхэдэ, нэн түрүүн манай орондо, социалис бусад оронуудта социализмын, коммунизмын хүсые хурдан түргөөр бэхижүүлхэ ябадал болоно. Тиимэһээ манай совет хүнүүд Коммунис партиингаа зохёоһон коммунизм байгуулха агуу Программые дүүргэхын тула эршэ хүсэеэ, эрдэм бэлигэә, оюун ухаагаа бүрин зорюулжа, хурдан алхамаар урагшаа дабшана. Энэнь дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүдые омогорхуулан баясуулна, хүшэр хүндэ тэмсэлэйнь түшэг тулгуури болоно.

Энэл даа, дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин, ажалша зоной аха дүүгэй хани барисаан, һаналаа нэгэдэлгэ, интернационализм. Мүнөөдэр, Майн Нэгэндэ, ажалша зоной уг зорилгые элирхэйлһэн, «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн уряа дэлхэй түбинүүдые зэдэлүүлнэ.

Г. ТУЧИНОВ,
шахтер, Социалис Ажалай Герой.
Гусиноозерск город.

Буряадай АССР-эй профсоюзай делегаци үнгэрэгшэ намар МНР айлшаар ошоһон юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Социалис Ажалай Герой А. Н. Оширов, МНР-эй Ажалай баатар Буня, Социалис Ажалай Герой А. И. Филиппова, МНР-эй Ажалай баатар Дашидорж гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.
Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ фото.

Ш. НИМБУЕВ

АХА ДҮҮГЭЙ АМАР МЭНДЭ

Һайхан хүсэлөөр
Һаналаа нэгэдхээд,
Ажалша гараа
Адхан барилсаад,
Улаалзайн үнгэтэй
Улаан тугуудаа
Наранай туяада
Намилзуулан баряад,
Хуушан дэлхэйе
Хубилган урбуулжа,
Хубисхалай хүсөөр
Шэнэлхын түлөө,
Дарлалтын гэнжые,
Дайнай үндэһые
Эсэслэн таһалхын,
Эбдэхын түлөө,
Эрхэ сүлөөгөө
Эдлэхын түлөө,
Энхэ жаргалаа
Мандуулхын түлөө
Баатар зоригоо
Батадхан жагсаһан
Ази, Европын,
Америкын оронуудай
Ажалшан арадуудта
Саһата үндэр
Саянай оройһоо,
Баранда суутай
Байгалай эрьеһээ
Аха дүүгэй
Амар мэндэ!

СОВЕТ ХҮНҮҮД ХИЛЫН СААНА

Хани нүхэдтөө айлшаар

Манай мэргэжэлтэдэй бү... аяншалагшад үнгэрэгшэ жэл... Германиин Демократичес... Республикаар ябаха болоһо... доо угаа ехээр баясаа бэлэйбд... Хэдэ хэдэн заводуудта хүрэ... дөө, өөрынгөө заводто ерэд... зарим станогуудые хаража е... тэ баясаһан, урмашаһан б... гааб. Станок бүтээгшэдтэй х... рэлдэхэдөө, тэдэнэй хэһэн б... тээһэн техникэ абадаг тухай... хэлэхэдэмни, хани нүхэд... баһал омогорхоо, баясаа һ... Хүдэлмэришэдэй бата бэхи х... боо барисаан иимэл даа!

Т. ЗАХАРОВА,
Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой технолог.

Ехэ нааданда ошоһондоо баяртай

Олимпиин ехэ нааданда ... баадалсаха хуби заяатай б... һандаа баясадагби. Бидэ... Советскэ Союзай командын... тэндэ болоһон мүрысөөндэ ... дахадаа, Скандинавиин орон... дай спортсменүүдтэй түр... һуури буляалдаһан байнаб... Дүн гаргахада, 34 орон... команданууд сооһоо ... най мэргэшүүл эрхимлэжэ, т... рүүшын һуури эзэлээ һэн. Н... да долоодохи һуури хүртөө б... лэй.

П. НИКОЛАЕВ,
СССР-эй спортын мастер.

„Хүрин хээр“ Африкада зэдэлээл

1960 оной эсэс багаар совет хэдэ хэдэн артистнууд Африка түбиин оронуудаар аяншалаа бэлэйбди. Энэ хадаа хара Африкын дарлалтын гэнжэһээ мултаржа байһан национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй гал дүлэнэй бурьялжа байһан эгээл онсо удха шанартай саг. Хэдэн зуун жэл соо дарлалтын гэнжэдэ бажуугданхай нойрсожо байһан Африка түбиин картада гансахан 1960 оной нюурта бэеэ даанхай олонхи гүрэнүүд бии болоһон байба. Иигэжэ 1960 ондо Африка жэлээ оруулһан юм.

Хара Африкын үндэһэн арад зоной нойрһоо һэрижэ, бэеэ даанги байдалай замда орожо байһан гайхамшагта үе сагта эндэ аяншалжа ябахадаа, инаг һайхан Эхэ оронойнгоо, нарата түрэл Буряад нютагайнгаа түлөө сэдьхэлээ баясажа ябаа һэм. Саһата хүйтэн уларилтайшье һаа, сэдьхэл зүрхэндэм хизааргүй дулаан Совет ороной искусствын түлөөлэгшэд дулаанай ороной халуунда тэсэжэ ядан, джунглиин бүтүү шэрэнги хаража ябахадаа, нэгэл далита бодол зосооһоомни гарадаггүй байба: дуу хүгжэмдэ хилэ, хаалта гэжэ үгы гээшэ ха даа. Гүн гүнзэгы удхатай, ирагуу һайхан хүгжэмтэй дуун һаа, ямаршье үндэһэ яһанайхидта ойлгосотой байдаг. Гвинейдэ гү, али Ганада гү, Того, Нигеридэшье, хаанашье һаа, манай концертые жэгтэй халуунаар угтадаг байба. Буряад «хүрин хээршье» хара Африкада зэдэлээ һэн. Иигэжэ бидэнэр, артистнууд, Совет оронойнгоо бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд ябаабди гэхэ байнаб. Юуб гэхэдэ, совет искусствын гуманизмын, эб найрамдалта һүлдэ удхые сүлөөрэлгын дүлөөр бурьялһан Африкаар дэлгэрүүлэн ябаабди гэхэ эрхэтэйб.

Л. ЛИНХОВОИН,
СССР-эй арадай артист.

ПРОЛЕТАРСКА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ТУГЫЕ БҮРИ ДЭЭРЭ ҮРГЭГТЫ!

МНР-эй Сэлэнгын аймагһаа ерэһэн бэшэг

ҺАЙН СЭДЬХЭЛЭЙ ХАНИ ХАРИЛСААН

Манай аймагта мүнөө үеын техникээр зэбсэгжэһэн социалис томо промышленна хото Советскэ Союзай, мүн бусад олохон социалис оронуудай энэрхы сэдьхэлэй туһаламжаар байгуулагдажа байна. Энэ хадаа манай үнэн сэхэ ханинарай жэнхэни аха дүүгэй интернациональна туһаламжа мүн болоно.

Дархан хотые бүтээн бодхоохо угаа ехэ хүдэлмэридэ Советскэ Союзһаа гадна, социалис Чехословаки, Венгри, Польшо болон Болгариин мэргэжэлтэд элдэбхитэйгээр хабаадалсана. Социалис оронуудай мэргэжэлтэд Монголой залуу барилгашадта өөһэдынгөө баян дүй дүршэлые дамжуулан, тэдэниие ажалай шэнэ шэнэ мэргэжэлдэ һурган, манай ороной барилгашадай кадрнуудые бэлдэлсэнэ. Жэшээлхэдэ, Дарханай барилгын нэгэдэхи трестын автомашинын механик, СССР-эй Алас-Дурнаһаа ерэһэн Виктор Иванович Гуков тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

Нүхэр Гуков 1963 оной сентябрь һарада өөрынгөө һайн дураар, Дарханай барилгада ажаллажа байһан монгол барилгашадай дура хүсэлые бэелүүлэн, жолоошодые бэлдэхэ үдэшын һургуули нээһэн юм. Тиигэжэ Виктор Иванович өөрынгөө үндэһэн ажалһаа гадуур, үдэшын сүлөө сагаа ашаглан, түлөөһэгүйгөөр 50 монгол жолоошодые бэлэдхэн гаргаба. Мүнөө нүхэр Гуков өөрынгөө һургаһан шабинарые үшөө саашань һургажа, автомеханигай мэргэжэл олгохын түлөө шармайн оролдожо байна.

Виктор Гуков монгол хани нүхэдөө өөрынгөө мэргэжэлдэ, дүй дүршэлдэ һургахын тула бүхы хүсэ шадал, оюун шадабаряа гарган ажалладаг, оролдосотой шударгы хүн юм.

— Манай багша Виктор Иванович бидэниие һургахын түлөө шармайн оролдодог, ёһотойл арюун һайхан сэдьхэлтэй хүн юм. Гуков болон бусад совет мэргэжэлтэдэй ашаар асари ехэ юумэндэ һуража, шэнэ шэнэ мэргэжэл шудалан үзэжэ байнабди. Совет хүнүүдэй үнэн зүрхэнэй халуун оролдолго бидэниие социализмын шэнэ амжалтада зоригжуулан уряална, — гэжэ Дархан хотын барилгашад хоорондоо ходо хөөрэлдэдэг.

— Монгол анда нүхэдтэеэ хамта ажаллажа, шэнэ Дархан хотые бодхоолсохо хуби заяатай байһандаа би имагта бахархан баярлажа ябадагби. Социализм байгуулжа байгаа Монгол орондо туһалалсахын тула өөрынгөө хүсэ шадалые гамнангүй ажаллажа, аха дүү анда нүхэдтөө дүй дүршэлөө дамжуулхые хүсэдэгби, — гэжэ Виктор Иванович Гуков омогорхон мэдүүлнэ.

Социализм байгуулхын тулада оронойнгоо арадай ажахы, соёл культурые улам түргэнөөр хүгжөөхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн тэмсэжэ байгаа монголой арад түмэн өөһэдынгөө энэ ехэ түүхэтэ зохёон байгуулхы хүдэлмэридэ аха дүү социалис оронуудай, нэн түрүүндэ манай агуу ехэ хани Советскэ Союзай туһаламжа, дэмжэлгэдэ түшэглэдэг байха юм. Монгол орондохи ажалай алишье һалбарида — барилгада, шэнэ газар элдүүрилгэдэ Совет ороной болон бусад социалис оронуудай мэргэжэлтэд олоор хүдэлдэг, зэбсэг техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Дархандахи ехэ барилга дээрэ Монголой инженернүүд Бавуу, Цэбэгмид, Пильжээ гэгшэд өөһэдынгөө хани нүхэдтэй: совет мэргэжэлтэд А. М. Семенов, П. В. Вощин, А. П. Степанов, нарата Грузиин түлөөлэгшэ Р. И. Чигоридзе, социалис Чехословакиһаа ерэһэн мэргэжэлтэ Михалек гэгшэдтэй мүр мүрөө зэргэсэн, гар гараа барисалдан, бэе бэедээ энэрхы сэдьхэлтэйгээр, инаг дуратайгаар туһалалсан ажаллажа байдаг. Энэ хадаа марксизм-ленинизмын һургаалаар, пролетарска интернационализмын ёһо баримталан, социализм, коммунизм байгуулжа байгаа баатар арад түмэнэй аха дүүгэй харилсан туһалалсалгын гайхамшагта үльгэр жэшээ, агуу ехэ социалис лагериин бата бэхи нэгэдэлтэй байһанай гэршэ мүн болоно.

Дархан хотодо кислородно станци баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Энэ шэнэ үйлэдбэриин барилга эхинһээ эсэс хүрэтэрөө совет мэргэжэлтэ Александр Борнел гэгшын ударидалгаар бэелүүлэгдэһэн байна. Мүнөө тус станци туршалгын журамаар ажаллан, түрүүшынгээ хахад миллион кубометр кислород үйлэдбэрилэн гаргаа. Энээниие Сүхэ-Баатар, Зүүн-Хараа, Дархан, Улаан-Баатар хотонуудай олон предприяти болон барилганууд хүлээ... абажа, арадай ажахын х... рэглэмжэдэ зорюула... ашаглажа эхилбэ.

Совет мэргэжэлтэ нүх... Борнел энэ станциин б... ригдажа байха үедэ кисло...род гаргалгада ажаллах... монгол мэргэжэлтэдые һу...ган бэлдэһэн байна. Т... рэнэйнь ашаар станци... баригдажа дүүрэхэтэй хам...та монгол хүдэлмэришэ... өөһэдынгөө шэнэ мэргэж...лээр омогорхон, кислоро... гаргажа захалба.

Энэ үйлэдбэри монгол, со...вет арадуудай халуун ха...ни барисаанай хэтэ мүнхэ...дөө мандажа байхыень ул... гэрлэһэн шэнэ гэршэ, ажал...шадан һаналаа нэгэдэлгы... уласхоорондын үдэр — Май... Нэгэндэ зорюулагдаһа... гайхамшагта бэлэг мүн бо...лоно

Г. АЛТАНГЭРЭЛ,
«Сүхэбаатарай Туг» газетын харюусалгата редактор.

БУРЯАД ҮНЭН
1-дэхи нюур.
1964 оной майн 1.

Май, Ажал, Эб найрамдал!

САЯНАЙ ХОРМОЙҺОО СЭНХИР ВИТИМ ХҮРЭТЭР

Цэдэн ГАЛСАНОВ

...АН-ҮДЫН үйлсэ бүхэндэ, ...рлиг, талмай бүхэндэ, ...эр байшангуудай нюур ... үзэсхэлэнгэй газарай ...дэгүүр, хаа хаанагүй ...ууд болон уряануд эти...атын айладхал болон ...алидхал, хүгжэлтын хү...олон дэбжэлтын зурлаа...ам утаар һунаһан тоо...ам дээшээ харбаһан шу... Эдэ бүгэдые үлүү дахи...ахан ханхинаһан хүгжэм ... дуу хүгжэмүүд—тэнгэ...э аялганууд, далай гүн...үүд...

...даа, һайндэрэй ниислэл ...й үглөөгүүр: арюун тун...агаар, далгэнэн дэлбэрхэеэ ...лангирнууд, забда за...дилдэн гүйлдөөшэ алаг ...тобусууд, тайлаг томо ...ууд. үнгэ бүриин маши...мигээд лэ улад, улад. Тэдээн дээгүүр—сэгээн ...тэрэнгиин, хүхэ номин ...шуухан анхилаан...

...гэдые үзэхэдэ, сээжэ ...гэн болоно, досоо улам ...олоно, таниха, таниха... хүнүүдээр хөөрэлдэхэ ... дуран хүрэнэ. хани нү... дуулалдаха хүсэл түрэ... саданаараа таалалдаха

һанаан түрэнэ, түмэн зоноо амаршалха ёһон дишлэнэ.

1964 оной нэгэдэхи кварталда адууһа малай ашаг шэмэ ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө дэлгэрһэн Бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр манай республикада мүнгэн шан олгогдобо гэһэн баясхаланта мэдээсэл абтаа. Һаяхан бидэнэр тэрэ мүрысөөнэй түрүү мүр даралсан ябаана һаалиншадтай драмын театр соо уулзаа һэмди. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин түрүү һаалиншадай заншалта баал дээрэ Кабанскын управлениин эрхим һаалишад айлшаар уригдан ерэжэ, сэдьхэлэй дулаан хөөрэлдөө хэһэн байна. Тиихэдээ тэдэнэр хэдышье «өөһэдынгөө», һаалиин асуудалнуудые хэлсээшье һаа, хабарай амисхаалда зүрхөө абтажа, тарилга тухай, ургаса тухай эжэлүүдгүй хөөрэлдэнэ. Тиигэнгүй яахаб,—хабар гээшэмнай хамаг зоной үнөөнэй саг, халуун хүдэлмэриин хаһа ха юм!

ЭГЭЭЛ ТЭРЭ үедэ манай республикын ажалшад, таряашад тарилгын ехэ добтолгодо бэлэдхэжэ, түсэб хараагаа һонордохожо, үнгэрһэн жэлнүүдэйнгээ дүршэл дүнгүүдые анхаралтайгаар ажаглан шэнжэлжэ, шэнэ дүршэл үргэнөөр хэрэглэхын хойноһоо ухаагаа гүйлгэжэ байгаа бшуу. Илангаяа КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые тон амжалтатайгаар шудалжа, газар эдлүүриеэ үтэгжүүлхэ, уһалха, һайнаар элдүүрилхэ гэжэ бии шадалаа элсүүлэн байгаа. Харин мүнөө түрүүшын бураздаагай һайндэрнүүд хаа хаанагүй болоожо, Майн Нэгэнэй алдарта ехэ үдэрэй баяр баясхалангаар үсхэгдэжэ, улам уламаар үргэдэжэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын колхоз, совхоз бүхэнһөө баясхаланта мэдээсэлнүүд газетэнүүдэй редакцинуудта, радиотелевидениидэ ерэжэл, ерэжэл байнхай.

Игэжэ Саянай хормойһоо сэнхир Витим хүрэтэр тарилгын үргэн добтолго эхилбэ.

САЯНАЙ СОВХОЗДО. «саахар мүнгэн оройтой Саян үндэр уулын» хормойдо гэнтэ элбэгээр бамбайн унаһан саһанай һүүлээр игаабари дулаан үдэрнүүд боложо, эгээл тари гэмээр болоод орхёо. Тэндэхи механизаторнууд тарилгадаа эртээнһээ хойшо бэлэн болонхой, хүлеэжэ байгаа. Тарялан хадалан дээрээ аммиагтай уһа оруулжа, шаг шэбхэ һайса тараагаа. Совхозой эрхим механизаторнуудһаа оньһон машинануудта техническэ харууһа хэхэ мастернуудай тусхай бригада байгуулагдаба. Тиигээд зэбсэг түгэлдэр, зориг дүүрэн тарилгадаа гараа.

КАБАНСКЫН совхоздо хэдэхэн жэлэй саана горох ехээр ургуулха дүршэл шудалһан байха юм. Малай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горох гээшэ тусгаар һайн ургамал гэжэ тэдэнэр мэдэхэ болонхой. Тэндэ горох тарижа ургуулха оньһожоруулагдаһан тусхай бригада байгуулагдаад, түсэб хараа табигдаад, халуун ажалынь баһал эхилэнхэй. «Энэ жэлдэ гурбан зуун гектар горох тарихабди, гектар бүриһөө хорин центнер ургаса хуряахабди»,—гэжэ тэрэ бригадынь бригадир И. Суранов мэдүүлбэ.

УЛААН-ҮДЫН үйлэдбэриин управлениин дэбисхэр дээрэ ерэе. Эндэхи «Коммунизм» колхозоорхин бүри апрелиин 20-до түрүүшын бураздаагай һайндэрые баяр ёһололоор тэмдэглэһэн байна. Эхин түрүүшын бураздаае эрхим трактористнууд Нима Дандаров Георгий Кокорин хоёр татаха эрхэдэ хүртөөд, тэрээндээ омогорхоһон тэдэ хоёр баярай дуу бариһаар, булад моридтоо мордоо һэн. Мүнөө колхозой бүхы механизаторнууд үргэн мүрысөөндэ оролсоод, тарилгаяа эрхилжэ ябана.

Тарилгын эстафетэ урагшаа ябажал байна. Загарай, Хори, Хэжэнгэ, Яруунаар дамжан, сэнхир Витимээ хүрэнхэй.

ХАБАРАЙ тарилга — бүгэдэ арадай хэрэг. Имэ уряал зүрхэн дундаа зүүжэ, манай бүхы арад — хүдөө ажалшад, хүдэлмэришэн анги, оюутан бэлигтэн барандаа — өөһэдынгөө эрмэлзэл оролдолгые гаргалсана. Үндэр ургаса абаха ябадалые түбхын түрүүн эмхитэй габшагай ажал, шанар һайнтай тарилга шиидхэхэ байна гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Энэ жэлдэ дабаха дабаамнай, туйлаха зорилгомнай —гүрэндөө долоо ; миллион пүүд орооһо, 17.400 тонно хартаабха, 16.200 тонно овощ, 22.500 тонно саахарай свёкло худалдаха ябадал мүн! Энэ бага бэшэ зорилго, энээниие дүүргэхын тула ехэл хүсэн, шадабари хэрэгтэй. Теэд тиимэ хүсэн манайда бии, шадабаришье олдохо.

«Эрдэмтэй нүхэсыш, таряашан!» гэжэ эрдэмтэ Н. Барнаков уряална, өөрынгөө һанамжануудые дамжуулна.

«Манай завод Яруунын үйлэдбэриин управлениин «Победа» колхозые шефтээ абанхай. Энэ үбэлдөө заводоймнай түлөөлэгшэд колхоздо ошожо, хамтаараа хэхэ ажалай түсэб хараалһан юм. Хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай хани барисаае манай заводой, «Победа» колхозой жэшээ дээрэһээ хаража боломоор...»—гэжэ «Электромашина» заводой завкомой түрүүлэгшэ А. Безбородов бэшэнэ.

БИДЭНЭР мүн тэдэнэй юрөөлтэй һанал нэгэдэжэ, Майн Нэгэнэй һайндэрөөр ажалша таряашадаа амаршалха зуураа, таанарта гэжэ зорюулһан Б. Ямпилов Ч. Намжилов хоёрой шэнэ дуу бария:

«Үргэн талын ургамал
Үнгын һайхан сэсэгһээ.
Үеын манай жаргалан
Үнэн, сэсэн сэдьхэлһээ.
Арюун талын ургамал
Аршаантайхан булагһаа.
Арад зонойм жаргалан
Агуу багшын ухаанһаа.
Эдин талын ургамал
Элшээр хурса наранһаа.
Энэл үеын жаргалан
Ильич багшын һургаалһаа».

АЛЫН БҮРГЭДЭЙ ДЭБИСЭ

...-Түхэм, Баян-Голой, ...бисхалша Карл Марксын ...рэдэ хүртэһэн колхозой ...ряадтаа алдаршаһан хо...нуудал байрада ерэбэбди. ...эндэ хонин бүриһөө заа..., заримаанһаань эхирые ..., 4—5 килограмм эрхим ... нооһо хайшалдаг зан... Шалсамаатай уулзажа хөө...олгон мэндэшэлхэеэ, га...айнь дуулахаяа иигэтэрээ ... юмбибди.

...ур эртэшье һаань, гэрэй ...ам хонидойнгоо байрада ... ошоходо, нүхэрынь, Бу...э саана харагдаа. Хажуу...жагархан сагаан үһэтэй ...ыгад хүсэд тэнжэшэнхэй. ...ь үлэ мэдэг багашаг, хү...таса ээдэлдэнги янзатай. ... хара һахалаа хитайшатар ...ээниинь намдуу, баруун ...тка бариһан, «шишье со...ш болохош даа» гээд эти... үлэ мэдэг миһэлзэнэ. Мэн...эд, түл түрэһэн тухайнь ...до:

...най даа. Гарзагүй үнгэр...ха. Зууһаа 102 хурьган ... Теэд һүүлшымнай энээхэн ...хирэй үреөһэн, үбдэгсоо ...лаан соогуур хэды хо...шаглажа, унтуулба хэб...й.

...р Шалсамаа Ламажаповна ...йногтоһон хүзүүтэй хун ...ниндо шад улаахан сай... баатар шудхаба. Тэ... налайшанхай, амтархажа ...м.

...л хүсэнэйнь халта муу...лха тарянай зүйл бусад...үтаар эдюулэгдэһэн. Теэд ... алдаа гү. Хара сайгаар ...сэбэрлэхэдэ яаха һэм,—...амаа тайлбарилна.

...самнай Томск хотоһоо бэ..., һонирхохол юумэнийнь ...анадтаа хүдэлхэдөө хоёр ...лүүлһэн энэ хун сагаан ... зүүдэндэнь ороно ха даа. ... хурьга гаргааб, ямарха...эхэ юумэл. Дүрынь буул...рхэ зон гүбди. Хүнэй док...болохо хүндэ хурьган юуш...л һайса үзэ, арбада...үргэһэн шэнгеэрээ, алтан ...аар лэ дүүргэ гэхэ юм ..., баабайнь газаашаа

...бүүгээ эдеэлүүлһээр ноб... Мүнөөхи хурьгамнай ...—гэжэ сугтаа хүдэлдэг ...адиева баһа мэгдүү оро...

... зуун далан мурбан хони... Ихэдээ хонин бүриһөө ...римаанһаань эхирые абаха ... дүүргээ байна. Хонишо...солые дээрэ үргэе гээд Бу... хонишодые уряалһанаа ...» гэжэ шэбшэһээр гэр..., далаяа дабаһан буурал ...баабайтайнь уулзагдаа. Зү... харпан болотор Шалсамаа Будажап хоёртой, Ольготойшье хөөрэлдэхэ забда болоогүй. Нэгэниинь хонидоо адуулаад ябашана, нүгөөдүүлынь хото хорёогоо сэбэрлэнэ, хурьгадаа боомэйлнэ, тэжээлээ буйлуулна, хэмэл һү бэлдэнэ, гэртэхи газаахяа хам-хум гүүлнэ. Үбгэн баабайньшье ойр зуура миин һуухагүй юм. Сай ходо халуун байлгахые оролдоно, түлеэ хахална, зомгооһо оруулна. Бага ашынгаа, арбадахида һурадаг Костиингоо ерэхые хүлеэнэ. Часаа ошоод лэ харана. «Мүнөө велосипедынь ябагадуулаалтай» гээдшье сонхоороо шагаана. Одоол бии болобо гээд, сай аягалан байтарнь, Александра, Улаан-Үдын хүдөө ажахын институт дүүргэһэн аша басаганиинь орожо, «үхибүүгээ ойро зуура орхихоч» гэжэ гуйна. Бага зэргэ гэмэр гутар гэһээр үбгэн баабайнь зүбшөөхэ баатай болонол ха.

* * *

Албан хэрэгээ үргэлжэлүүлһээр Баян-Голоор ябаад, хэды хоноод бусахадам ажалай үдэр дүрэшэһэн, тойроод зайн гал яларшаһан, тэнгэридэ одо мүшэд эмнилдэжэ байгаа һэн.

Социалис уялгаяа сохом дүүргэһэн Будажап Цыремпиловэйхи хүхюутэй зугаатай. Ветеринарна факультедэй дүрбэдэхи курс дүүргэһэн Вера басаганиинь гол буузашан болошонхой байба.

Радиоприёмнигынь Улаан-Үдын долги баринхай. Удабашьегүй буряад дуунай концерт эхилшоо. Буряад, ородшье бэшэ гэхээр аялгатай хэды дуунай һүүлээр Чимита Шанюшкина хангюурдаба:

Барбагайн шэнээн байхадамни
Баабай эжым үргөө һэн даа.
Баһал мүнөө һанахадамни
Иигэжэл ябахым үргөө һэн даа...

Буряадаймнай уужам сэнгэлиг тала дайдые, Эхэ орониемнай зүрхэндэ элихэнээр һануулдаг, сэдьхэл бодолые һэргээн далижуулдаг энэ дуун баяр жаргалаар амисхаалба. Үхибүүдэйнгээ хүлые дүрөөдэ хүргэдэг, гарыень ганзагада хүргэдэг юрөөлтэй бүхы ажалша малша эхэ эсэгэнэрэй, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө дуһал дуһалаар шуһаяа үгэдэг хүнүүдэй түлөө хундага үргэхэ, һанаһан байһанаа дууһан хөөрэлдэхэ дуран хүрөө һэн.

Энэ юрэ бусын хабарай, партиин ЦК-гай түүхэтэ Пленумэй шиидхэбэриин амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ, дэлхэйн ажалшадай, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй хэтэ мүнхын хани барисаанай, бата нэгэдэлэй илагдашагүй һүртэй хүсэн боложо байһан хабарай һүни Шалсамаа Будажап хоёрой хоорөө шагнаха золтой байгаа һэм...

— Мүнөөнэй буруунуудай зэргэ хэды үнеэдээ эжымнай шобторжо байтар, нэгэ хэлэн галаб хүгшэн ерэжэ, «хаан шэрээһээ унаа» гэһыень мартагшагүйб. Тиимэ томоотой амитан аад, юундэ гэнтэ унажа байгаа юм гээд, эжыдээ альгадуулһанаа ходо һанадагби,— гэжэ Шалсамаа Ламажаповна хөөрэлдөөнэй эхи табяа.

— 1927 ондо дүрбэн коммунын нэгэдхэгдэжэ, Уставай нютагтамнай анхан баталагдахада, Ленинэй дүрэ зурагые хэтэдээ хадууджа абаа һэмди,— гээд, Будажап нүхэрынь хэлэнэ.

— Коммунын томодхогдоһон ехэ шууяатай суглаанай һүүлээр абамнай Ленин багшын дүрэ зураг асаржа, бурханайнгаа урда табижархёо һэн. Тиихэдэнь «юугээшье мэдээгүй аад, энээниие юундэ бурхантай зэргэ табибаш, нүгэл хилэнсэгээ эдлэхэш» гэжэ эжымнай нээрээһээ гэмэрээ гутараа, Бархан уула тээшэ хараад наманшалаа бэлэй,— гээд, Шалсамаа мүнөө хаража байһандал үргэлжэлүүлбэ.

Нютагайнгаа залуушуулые дагажа хоюулаа комсомолдо ороһоноо, зүүн баруунаашье илгаруулхагүй жэшээнэй ябаһанаа, яажа ангиин мэдэрэлтэй болоһоноо, хүдэлмэришэн, таряашанай засагай түүхэдэ түрүүшынхеэ мүндэлхэдэ, хайшан гэжэ газар баялигайнгаа эзэд болоһоноо дууһан һэргээн хэлсээ. Анзаһан зэбсэгтэй, сар, морин унаатай байһан үедэ социалис байдалай үндэһэ һуури табилсаһанаа, мориной, сарай эсэхэдэ, анзаһаяа жүдхэлсэжэ ябаад газар хахалһые, альганайнгаа арһанай суухартар хадуураар таряа хадаһанаа, хубсаһа хунараа хүнги хаха угзартараа барилгын модо шэрэһэнээ, ниитынгээ мал олошоруулхын түлөө үдэр һүнигүй, унтаха нойргүй мүлхиһэнөө эдэнэр оройдоошье мартаагүй.

Тэбхэр хорин табан жэлэй туршада, 1939 онһоо хойшо мүнөө хүрэтэрөө хонишоноор эрэлхэгээр ажаллажа байһан Шалсамаа Ламажаповна мэргэжэһэн, дуратай ажал, ажабайдал тухайгаа хэнһээшье ехээр хөөрэхэ хүсэлтэй... 1942 ондо Будажап Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордожо, урдын сагта хүнэй тоодо ороогүй эхэнэрнүүд, тэрэ тоодо Шалсамаа үхибүүдтэеэ, шамбай шэираг эрэшүүлтэй тэнсэмээр ажаллаха баатай болоо бшуу. Бүхы юумэн фронт тээшэ эльгээгдэжэ байгаа.. Томо, жэжэ һагшуур дархалжа, хайр шулуунтай холилдоһон полиин таряа һагшажа, ганса нэгээр ороо һо суглуулжа хооллохошье үедэ зоригоо огтолон мохоогүй. Хүдэлмэришэд, таряашадта богоолой хөөмэгшэ үмэдхэхэ һэдэлгэтэй фашис нохосуудай бахалуурые бута бажуулсаха хүсөөр Шалсамаа хэдыдэшье дутаагүй. Үгытэйшүүлэй жаргалай түлөө тэмсэлдэ хэр үнэн сэхэ байһанаа Шалсамаашье, Будажапшье этигэмээр харуулаа. Нүхэрынь шуһата тэрэ дайнда амин голоо хайрлангүй улаанхадан оролсожо, Улаан Одоной орден, медальнуудта хүртэһэн.

Баргажанай хүн зониие совет замда сэхэ шууд оруулалсаһан, Социалис Ажалай Герой Гомбо Боболоевич Цыденовэй сэдьхэл зүрхэнэйнгөө оёорые уудалан хэлэхые шагналтай: «Шалсамаа, Будажап хэд бэ гээ һаань, ажалай баатар, ёһотойл совет шэнжэтэй хүнүүд. Иимэл шэнжэтэй олон миллион хүнүүд шэнэ байдал бата найдамтайгаар байгуулна гэхэ байгааб». Тиимэ даа, Гомбо Боболоевич, зүб хэлэнэт!

Талын бүргэдтэл эгэршэгүй хатуу зоригтой, хизаарлашагүй үргэн дэбисэтэй, Шалсамаа, Будажап шэнги олон үүсхэлшэднай Буряадаа «сагаан алтанай» суута дайда болголсожо, коммунизмын мандалда хубитаяа оруулалсана, оруулалсаха гэжэ һанахада шэнэ зориг бадармаар.

Д. ЧИМИТОВ.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй коллектив Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, 4 һарынгаа түсэб апрелиин 24-дэ дүүргэжэ, тэрэнээ 106 процентдэ хүргэбэ. Зураг дээрэ: заводой эдир залуушуул — коммунис ажалай ударнигууд халаанайнгаа һүүлдэ гэртээ бусажа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАНАЙ интервью

Бато БАЗАРОН

Майн үглөөгүүр

**Манарһан сэгээн
Майн һайхан үглөөгүүр
Манай нютагай
Манлай дээгүүр туяарба.
Уняар татаһан
Уулын наагуур шэртэнэб;
Ургасын амяар
Уурал һабагана, зэрэлгээтэн.
Орон соохи
Охито ажалай долгиие
Алишье зүгһөө
Радио тодоод асарна.
Эхэ ороной
Ирагуу хүгжэм зэдэлгээд.
Эрьеһэн үдэр
Эгэшэг Гимнээр эхилнэ.
Манарһан сэгээн
Майн һайхан үглөөгүүр
Манай нютагай
Манлай дээгүүр туяарба.**

Залуу наһанай дуун

Бүхы ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын үдэр – Майн Нэгэниие һайндэрлэжэ байхадаа. сэдьхэл зүрхэмни баяраар халина. Манай агууехэ Эхэ орон дотор анха түрүүн социализм илан мандаад, коммунизмын гэрэлтэ һайхан ордониие байгуулха үндэһэ һуури табигдажа байна ха юм. Бидэнэр, залуушуул, өөһэдынгөө гараар коммунизм байгуулха, коммунизмын үедэ ажаһууха зол жаргалтай байһандаа омогорхонобди.

«ВЛ 60» электровоз хабсардаг манай участогта олон залуушуул ажалладаг. Тэдэнэй олонхинь даабарита ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, ажалаа һайнаар бүтээхые оролдодог. Миниин хүтэлбэрилдэг участогайхид переменнэ тогоор ябуулагдаха электровоз заһабарилха шэнэ ажал завод соогоо эгээл түрүүлэн шудалһан юм.

Заводоймнай коллектив Майн һайндэрые ажалай амжалтаар угтажа байнхай. Энээндэ залуушуулай, тэрэ тоодо манайшье участогай залуу хүдэлмэришэдэй, туһа нэмэри бии гэжэ хэлэхэдэ урматай.

В. ГУСЕЛЬНИКОВ,
локомотив-вагон заһабарилгын заводой электровоз хабсаргагша.

Ажалда дүршэхэ багаһаа

Мүнөөнһөө, һургуулиин наһанһаа, үхибүүдые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гээшэ хойшодоо ехэ удха шанартай байхань мэдээжэ.

Би һургуулида арбан долоон жэлдэ багшаар хүдэлнэб. Биологи заадаг хадаа. һурагшадаа хүдөө ажахын үйлэдбэритэй гүнзгыгөөр танилсуулхые хүсэдэгби. Манай һургуулида 25 гектар газар дээрэ хүдөө ажахын элдэб ургамалнууд таригдадаг. Эдэ ургамалнууд гансал һурагшадай хүсөөр лэ ургуулагдадаг гээшэ. Һурагшад өөһэдөө газараа элдүүрилдэг, ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэдэг, таридаг, ургасын хойноһоо харууһалдаг, хуряажа абадаг ба ажалайнгаа энэ аша үрыень өөһэдөө хэрэглэдэг юм.

Һурагшад иигэжэ өөһэдынгөө гараар ажал хэхэдээ, «хилээмэнэй амта» ёһотоор лэ таниха болодог.

Гадна манай һургуулида агрохимическэ борон химическэ кружогууд хүдэлдэг. Тэндэ багшанаршье, һурагшадшье олоороо хабаадалсана.

«Ажалда дурлаха багаһаа» гэһэн һургаалые бэелүүлэн, манай һургуулиин багшанар үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тула саашадаашье үнэн зүрхэнһөө оролдохо.

Е. ПРОТАСОВА,
Улаан-Үдын № 1 интернат һургуулиин биологиин багша.

Бүхы ажалаа—машинын хүсөөр

Хабарай баяр! Оньһожоруулагдаһан мелиоративна отряд совхоздомнай эмхидхэгдэжэ, 4 мянган гектар уһанай газар даалгагдаа. Тэрэ тоодо тарялан, сабшалан ороно. Мүнөө жэлдэ 1350 гектар тарянай газар уһалжа, ороо һо таряа, кукуруза, горох тарихамнай.

Отрядтамнай хэдэн звено ородог. Тэдэнэй нэгыень би даажа абанхайб. Мүнөө жэлдэ звеномнай 245 гектарта кукуруза. 300 гектарта горох тариха юм. Горох тариха газараа ехэнхиень уһалаад, тарилгаяа дүүргэжэ байнабди. Тиихэдээ бүхы хүдэлмэреэ оньһожоруулжа, машинын хүсөөр хэнэбди.

Уланхоорондын һайндэрые—Майн 1-ниие угтажа байхадаа, ажалаа бүри бүтээсэтэйгөөр эмхидхэжэ, тарилгаяа богони болзорто үнгэргэхэ гэжэ оролдонобди. Энэ жэлдэ звеномнай гектар бүриһөө 350 центнерһээ бага бэшэ кукурузын набша намаа, 14 центнер горох ургуулха юм. Абаһан уялгаяа дүүргэхын хойноһоо бүхы хүсэеэ элсүүлнэбди.

М. КОВАЛЕВСКИЙ,
Хяагтын управлениин Сэлэнгын совхозой кукурузашан.

Ерээдүйн химигүүд

...й ажахын бүхы ...уудта химиин ... үргэнөөр хэ-..., хүдөө ажахын ...ние ашаг ехэтэй болгохо гэһэн түрүү...бэрые угтажа байнабди. Иимэ үе сагта ... химиин эрдэмтэд, ерээдүйн мэргэжэл...тнүүдые бэлдэхэ тухай эртээнһээ бодожо ...лгатайбди.

...ше хараадаа абажа, Зүүн-Сибириин тех...ческэ институдай неорганическа, аналити...ческэ химиин кафедра республикын Гэгээрэлэй ...эрэвэтэй хамта эдир химигүүдэй һургуу...ли. Энээндэ 35 үхибүүд һуралсана. Хими шудалхадаа һүбэлгэн бэрхэ байһанаа харуулагшад, химиин олимпиадада илажа гарагшад—10-дахи классай һурагшад энэ һургуулида һуралсана.

Химиин эди шэдиие гүн гүнзэгыгөөр шудалхадань һурагшадта туһалха гэһэн зорилго эдир химигүүдэй һургуулиин үмэнэ табигданхай. Институдай эрдэм-шэнжэлэлгын лабораториин кафедрын хүдэлмэридэ эдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаха юм.

Неорганическа, аналитическэ химеэр лекцинүүд саг үргэлжэ уншагдажа байха. Гадна багшанарайнгаа ударидалга доро зарим зарим темэнүүдые һурагшад өөһэдөө бэлдэхэ зорилготой.

Ашаг ехэтэй хабарые үнгэргэлсэхэ ерээдүйн мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэг эндэ иигэжэ эхилбэ. Энээнэй хожомойнь үрэ дүн ехэ байхань дамжаггүй.

Н. АЛДАРОВА,
неорганическа, аналитическэ химиин кафедрые даагша, доцент.

АЛХАЛЫШ УРАГШАА ДОРЮУНААР!

Коммунизмын ойртохо тудам манай ажабайдалда хими гээшэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг болохо байна. Жэшээнь, гэр доторой хэрэгсэл, хубсаһа хунаршье химиин аша туһаар мүнөөшье гаргагдажа эхилээ бшуу.

Ушар тиимэһээ химиин барилганууд — коммунизмын барилганууд болоно ха юм.

Бидэнэр мүнөө үедэ Сэлэнгын целлюлоз-картоной комбинат барилсажа байхадаа, үнэн зүрхэнһөө омогорхонобди.

Энэмнай бүтэжэ, хүсэндөө орожо хүдэлхэдөө, жэл соогоо амһарта хэхэ 280 мянган тонно картон, мүн спирт, канифоль, скипидар, малай тэжээлэй дрожжо гэхэ мэтые үйлэдбэрилхэ юм.

Тус комбинадые шадаал һаа түргэн болзор соо бүтээлсэхын хойноһоо манай бригадынхид — 33 хүн үдэр һүниие илгадгүй тэмсэн оролдоно. Тэдэнэр гурбан халаан боложо хүдэлхэдөө, һара бүриингөө даалгабари 160 процентһээ доошо бэшээр гүйсүүлдэг. Март һарымнай түсэб 180 процентээр дүүргэгдээ.

Саашадаашье энэ хэбээрээ ажаллахабди, жэлэйнгээ даалгабари ноябриин долооной һайндэр болотор дүүргэхэбди. Тиихэдээ бусадшье бригаданууднай маанадһаа гээгдэнгүй хүдэлһэй гэжэ хүсэнэбди.

Бүхы арматураяа шадаал һаа түргэн саг соо шудхажа дүүргэхын хойноһоо оролдогдоно. Энээнэймнай аша туһаар хабсаргагшадай амжалта хангагдаха бшуу.

Өөһэдөө шударгы һайнаар хүдэлжэ, даалгабаряа саг болзор сооһь үлүүлэн дүүргэхэ, тиигэжэ бэшэ нүхэдөө дэмжэхэ, урагшань татаха гээшэ манай бригадын жама ёһон болонхой.

Иигэжэ манай бригада коммунизмын хэрэгтэ хубитаяа оруулна.

П. АНГАЛЬТ,
Сэлэнгын целлюлоз-картоной комбинат баригшадай коммунис ажалай бригадын бригадир.

КОММУНИЗМЫН ШЭН ЗОРИГТОЙ БАЙГУУЛАГША, ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БОЛОН ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭХИ БҮХЫ ...НҮҮДЭЙ ЗОЛ ЖАРГАЛАЙ ТҮЛӨӨ ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГТОЙГООР ТЭМСЭГШЭ АГУУЕХЭ СОВЕТ АРАДТА АЛДАР СОЛО!

(1964 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа)

НАРАТА ХАБАРАЙ НАЙРТА ҮДЭРӨӨ[illegible]

ЦЫРЕНТЭН

Энэ айлайхи жиирэй ажалша булэ. Колхоз, совхозой үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ хүдэржэһэн намтартай. Ивалгын совхозой модошо дархан Цырен Очиров гэрэй сонхын рама, можо, үүдэ, гэрэй хэрэгсэл — элдэб мебельшье бүтээжэрхихэ уран нарин дархан. Тэргэ, шарга дархалха, заһабарилхаһаа эхилээд, совхоздо ямар хүдэлмэри хэгдэхэ болоноб, тэндэл нүхэр Очировые харахат. «Ажал гээшэ жаргал» гээд нүхэр Очиров хөөрэнэ.

Мыдыкмаа Цынгуновна Дабаева арбан улаан алтан үрэнэрэй эхэ. Дүрбэн заахан зээнэрэй нагаса эхэ. Тэдэнэй үдхэһэн үхибүүд хэниинь хэн гэшэгүй — аба эжын арбан хурган.

— Эдэнэрые хүнэй зэргэ хүн болгожо хүл дээрэнь гаргахаһаа ондоо зол намда юу байхаб,— гээд Мыдыкмаа хүгшэн омогтой. Эгэшэ хоёр басагадынь аминдаа айл болоһон, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд. Цырентэнэй хүмүүжүүлһэн Дынсэмаа басаганиинь зоотехник. Удаадахи зургаан үхибүүдынь дунда һургуулиин һурагшад. Цырен-Ханда одхон Бабасан хоёрые һургуулиин үүдэ татаха үргэн зам угтана. Иимэ олон хүниие һургуулида ябуулжа, эрдэм болбосоролтой болгожо табиха гээшэ аба эжын аша ха юм.

Эхэ Герой өөрынгөө бага балшар наһыс мүнөөнэй жаргалта һайхан байдалтай жэшэжэ хөөрэнэ:

— Юһэн үхибүүтэй, үгытэй айлай басаган һэм. Тэрэ сагта һургуулида һураха гээшые ойндоошье оруулангүй ябагдаһан. Тиимэһээ минии аха дүүнэр, мүн өөрөөшье эрдэм номгүй үлэгдөө һэн. Минии багада һургуули байгаашье һаа, тэрээнһээ холо заха газарта һуудаг байһан дээрэһээ һургуулида ябагдажа шадагдаагүй бэлэй. Мүнөө үхибүүд хэды олоншье һаа бүлта һургуулида һураха уялгатай. Тэрэ хадаа эхэ эсэгын арюун нангин хэрэг,—гэжэ нүхэр Дабаева хөөрэнэ.

Коммунизмын үедэ ажаһууха хүнүүдые хүмүүжүүлжэ байгаа золтой жаргалтай эсэгэ эхэнэртэ ута наһа, удаан жаргал юрөөе.

Н. АЛДАРОВ.

Эбтэй дүрбэн

Октябрьска совхозой нэгэдэхи отделениин Галсан Данзановай даадаг таряан ажалай тракторна бригада тарилгын хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар, эршэмтэй шангаар ябуулжа байна. Газарай гэдэн сасуу 400 гектар дүрбэхэн үдэрэй туршада борнойлоо һэн. Мүн тэды шэнээн газар хахалжа элдүүрилээ. Мүнөө хабарай эртын тарилга эхилээд, энэ хүдэлмэриие майн 5 болотор дүүргэхэ зорилготойгоор ажаллана.

Хүсэтэ «ДТ-54» трактор жолоодогшод Рашид Нуреев, Александр Орлов, Владимир Цыренжапов, Дмитрий Цыбиков—бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг механизаторнууд. Тэдэнэр нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэдэгээрээ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар гүйсэдхэхэ этигэл найдабаритайгаар ажаллана.

Ород, буряад, татар яһатанай эдэ дүрбэн түлөөлэгшэд татахада таһаршагүй эбтэй зетэй нүхэд.

Д. ЖИГМЫТОВ.

Манай календарь

Майн дуушан

Мүнөөдэр бэлигтэй комсомол поэт, шүүмжэлэгшэ Мунко Саридагай (Будажап Цыренович Найдаковой) түрэһөөр 55 жэл гүйсэбэ. Оройдоол хорихон наһандаа алуурщадай хорото гараар нэрбэгдэн унаһан энэ нүхэрэй шүлэгүүд залуушуулай сэдьхэл зүрхэнэй утаһа дайрадаг, уряалхы хурса удхаараа зориг эршэ бадаргадаг байһан. 1926—1929 онуудта саг үргэлжэ хэблэгдэдэг зохёолнууд соогоо Агуу Октябриин аша үрые магтадаг, жэнхэни буряад хүдөө нютагуудай жэгтэй түргөөр хубилжа байһые амаршалдаг бэлэй.

«Эдир наһанай, майн дуушан байһан юм»,— гэжэ тэрээн тухай дэмы хэлсэдэггүй. Богонихон, ошон шэнги наһанайнгаа үе соо бэшэһэн шүлэгүүдынь гол түлэб лэ комсомолтой, мүн манай Буряадта мандаһан майтай холбоотой гэхэдэ алдуугүй. Эдэ хоёр темэнь тэрэнэй зохёохы ябуулгын гол шэглэлнүүд болохоһоо гадна, хоорондоо тон нягта холбоотой.

«Майн аялганууд», «Май» болон бусад нэгэ бүхэли цикл болон хамтарһан шүлэгүүд соогоо Совет ороной арадуудай хани нүхэсэлые дуулана:

Дүлэтэ Майн тугуудай түүдэг соо
Дүтымнай ерээдүйн домог ялабхина.
Дүүнэр, аханар болонхой бүгэдэ —
Буряадшье, ородшье, еврейшье дабхина.

Мүн ти хэ үедэ капиталай түмэр гэнжэ доро зобон ажаһууһан арадууд тухай Мунко Саридаг сэдьхэлээ хүдэлгэн, иигэжэ нэмэнэ:

Энхэ мүнхэ нарамнай игаан,
Энеэбхилэл, баярай элшэ сасанхай.
Харин хаанашьеб нүхэднай маряан,
Урин майгаа угтажа байнхай.

Эдэ шүлэгүүд соогоо байгаалиин нойрһоо һэриһые, хабарай хангалтама амиис буряад зоной шэнэ ажабайдалай хубилан мандалгатай поэт шадамараар холбоно.

Энэл хубилан һалбарһан шэнэ талымнай шэнжэ литература болон искусствада зураглагдан харуулагдаха ёһотой гэжэ хурса бэлигтэйгээр, дайшалхы амисхаалтайгаар бэшэгдэһэн статьянууд соогоо тоолодог, бусадые уряалдаг һэн. Тиихэдээ хуушанай юумэ ула болог, мүнөөнэй юумэ зула болог гэжэ юрөөдэг бэлэй.

Мунко Саридагай комсомол зүрхэнэй залиһаа дэгжэһэн, хурса удхатай, дорюун аялгатай зохёолнууд мүнөөшье удха шанараа гээгээгүй.

Улаанхан зүрхэмнай угаа үрматайл,
Уянгата дуунуудна наранһаа һабагшатайл,—

гэһэн хабар, май тухай поэдэй үгэнүүдые дабтан хэлэхэ дуран эдэ үдэрнүүдтэ хүрэнэ.

Е. БАРАННИКОВА,
хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

ҺАЙХАН СЭДЬХЭЛТЭН

Алташа нютагаархин хэр угһаа хойшо алтан эдеэтэй шэниисэ ургуулдагаараа суурхадаг байгаа. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, урдань механизатор ябаһан хэдэн нүхэд шэниисын үндэр ургасын звено эмхидхэхэмнай гэһэн гуйлтатайгаар колхозойнгоо правлени, партийна комитедтэ хандаһан байна. Тэдэнэрэй мэдүүлгэ дэмжэгдэжэ, звено тогтоогдоо.

Автомашинын жолоошод С. Е. Федоров, А. И. Перелыгин, комбайнер К. Г. Родионов, тракторист К. К. Павлов гэгшэд дахин булад хүлэгые жолоодон долоон жэлэй зургаадахи жэлэй хабарай тарилгада хабаадалсажа эхилбэ. Тэдэнэртэ тусхай таряанай газар, техникэ, үрэһэ хүрэнгэ даалгагдажа үгтөө. Звеногойхид газараа уһалаа, газар дээрээ тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хээ. Мүнөө тарилгаяа эхилээ.

Звеногой эдэ гэшүүд шэниисын гектар бүриһөө 25 центнер ургаса хуряаха уялгатай.

Г. Чимитов.

Ранжуровай түрэһэн нютагта

Сагаан Шулуутай—Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай түрэһэн нютаг. Тус нютагай зон өөрынгөө алдарта хүбүүнэй түрэһэн ойдо зорюулагдаһан митинг үнгэргэбэ. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд революционерэй тоонтоо тайһан нютагта хүшөө бодхохо гэжэ шиидэө. Митингдэ хабаадагшад хүшөө бариха тэрэ газарта шулуу табижа, тэрэнэй мүнхэ дурасхаалые ёһолбо.

Р. Тугутов.

Сүлөөтэ аралай сэсэгүүд

Сорог гэжэ үзэсхэлэн һайхан хизаараа: дуу, хатар болон инаг дуранай газар гэжэ нютагайнь зон хөөрэлдэдэг. Тэндэ үзэхэ хараха юумэн яһала бии. 80 метр үндэрһөө буудаг хүүюур уһан гайхалтай. Илангаяа орхиде гэжэ сэсэг маниие ехээр һонирхуулаа.

1943 ондо эмхидхэгдэһэн тэндэхи сэсэрлиг элдэб олон оронуудһаа асарагдаһан байха юм. Хэдэн мянган зүйлэй сэсэгүүд тэндэ ургана. Тэрэ ургамал табиһан лэ газарта сэсэглэдэг. Жэшээнь, ургажа байһан модондо гү, али сусал түлеэн дээрэшье һалбаран байһан тэрэ сэсэгэй шорой соо үндэһэлэнгүй ургажа байхые хаража һонирхогдоо.

Урдань орхиде сэсэг гансахан лэ хүнэй, баян банкирай мэдэлдэ байһан гэлсэхэ. Кубада революциин илан мандаһанай һүүлээр тэрэ сэсэрлиг гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдажа, Кубын наукануудай академидэ үгтэһэн байна.

— Орхиде гээшэ манда хэрэгтэй, үнэтэ ургамал юм,— гэжэ Фидель Кастро хэлэһэн байха.

Т. ЖИМБИЕВА,
Зүүн-Сибириин библиотекын институдай студент.

ҺУРАГШАДАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

— Тоня, шамда бэшэг ерээд байгаа һэн. Абаа гүш. Хэнһээ ерээб?

— Үгы, хаанаһаа хаб?

— Мэдэнэгүйб. Гоё һайхан конверттэй бэшэг почтальон бариад ябаа һэн,— гэжэ Тонитой нэгэ класста һурадаг басагадынь уулзамсаараа хэлэжэ, асуужа оробо ха...

Бэшэг ерээ гэһэн мэдээсэл Тониин алхамые бүри түргэдүүлнэ. Гэртээ орон гэһээнь, стол дээрэнь «Уласхоорондын» гэһэн тамгатай бэшэг хэбтэбэ.

Тоня Коротаева тэрэ бэшэгээ задалжа, Рихард Юхватинагайнгаа зураһан мэндые уншажа баясана. Германиин Демократическа Республикын Либенлих городой 7-дохи классай һурагша Рихард Юхватина Тоня хоёр хоорондоо холбоо барисаатай болоһоор үнихэнэй юм. Тэдэнэр хоёр тээһээ бэшэг абалсахадаа һонирхоһон асуудалнуудтаа харюу үгэлсэдэг, орон нютагайнгаа һонин һургуули, гэр бүлэ тухайгаа мэдээсэлсэжэ байдаг. Һаяхан Тоня Коротаева түрэһэн үдэртөө Рихард Юхватинаһаа амаршалгын бэшэг абажа баясаа. Мүн энэ үдэр Чехословакиин Прага городһоо Тониин нэрэ дээрэ бэлэг ерэһэн байна. Тэрэниие чех басаган Викналова хани нүхэртөө эльгээһэн байгаа. Бэлэг соонь Н. В. Гоголиин «Тарас Бульба» гэжэ ном хоёр (ород болон чех) хэлэн дээрэ бэшэгтэйгээр эльгээгдэһэн байгаа. Хани нүхэрынь Тониёо һургуулидаа эрхим сэгнэлтэтэйгээр һурахыень, ажабайдалдаа һайн һайхан ябахыень хүсэһэн, юрөөһэн юм.

Барханай найман жэлэй (Баргажан) һургуулиин 7-дохи класста һуралсажа ябаһан Тоня Коротаева «4», «5» гэһэн сэгнэлтэ хододоо абадаг.

Иимэ холбоо барисаа тус һургуулиин һурагшад Света Малатхаева болон бусад байгуулан хай.

Ш. Байминов.

СЭСЭРЛИГТЭ КОМБИНАТ

Үнгын сэсэгэй тооһо бурьян хамар сорьёмо хангал һайхан үнэр хотымнай сэсэрлиг саадууд соогуур, гудамжын газонууд дээгүүр анхилхал. Иимэ һайхан саг зунай сэнгүү үдэрнүүдтэ ерэдэг.

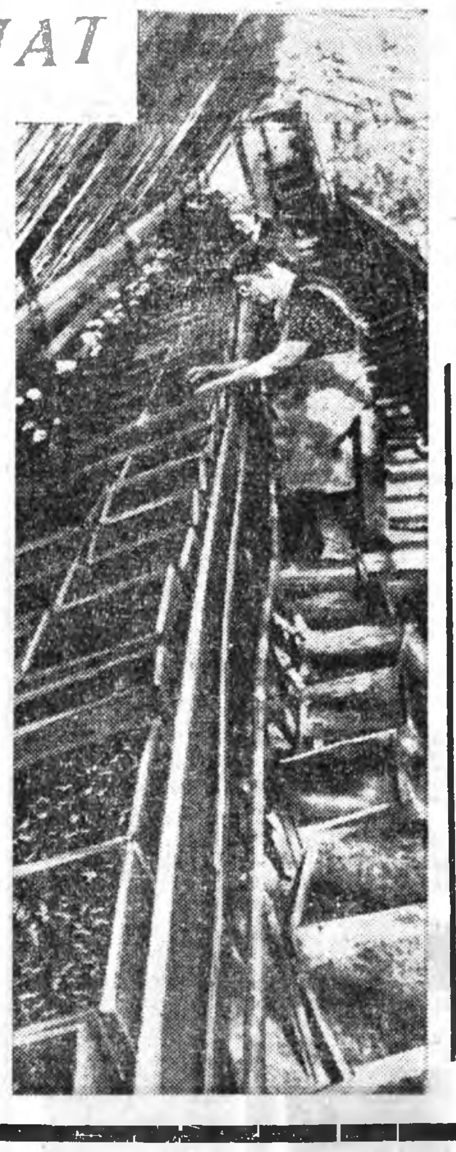
Улаан-Үдэ хото тушаа Сэлэнгэ мүрэнэй баруун бэедэ горзеленстройн теплицын комбинат оршодог юм. Тэндэ түрэл Буряадаймнай түб хотые сэсэгүүдээр бүрхөөн, шэмэглэхэ ургамалнууд таригдана. Зунай дулаанай ойртохо бүри комбинадайхидай хүдэлмэри улам эршэдэнэ.

Мүнөө үедэ теплицэ соо хэдэн зуу мянган сэсэгэй үрэһэн таригдаад, һайнаар ургуулагдажа байна. Тэдэ сэсэгүүд гансахан городые гоёон, болбосон шэнжэтэй болгохоһоо гадна, хүндэтэ айлшадта баглаа сэсэгүүде бэлэглэхэл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мария Власова улаан гараараа ургуулһан сэсэгүүдээ хаража, омогтой, баяртайгаар мэшэеэнэ. Хоёрдохи зураг дээрэ теплицэ соо таригдаһан сэсэгүүд.

С. Балдуевай фото.

Мүнөөдэр, үгл[illegible] хэн хаана о[illegible]

Ленинэй орденто опе[illegible]дэй театрта—Майн [illegible] үдэрнүүдтэ үдэшын [illegible] һайндэрэй концерт, [illegible] эмхидхэгдэхэ. Майн 2-[illegible] 12 часһаа Александро[illegible]линовкада болоһон тү[illegible] опереттэ харуулагдаха.

Гүрэнэй ород драм[illegible]та — Майн һайндэрэй [illegible] луушуулай зугаа наад[illegible] хэгдэхэ, духовой оркест[illegible] гуу гоё хүгжэм доро [illegible] тар үдэшын 8 часһаа бол[illegible]

Хоца Намсараевай [illegible] буряад драмын театрт[illegible] 1—2 -ой үдэрнүүдтэ [illegible] луушуулай үдэшэ үнг[illegible]

Ленинэй орденто [illegible] Культурын ордондо — [illegible] үглөөнэй 10 часһаа [illegible] утренник болохо. Майн [illegible] үхибүүдэй утренник [illegible]хэ, Ордоной хүүгэдэй [illegible] хид үетэн нүхэдтөө [illegible] руулха юм. Үдэшэндөө [illegible] хүдэлмэришэд Ордондо [illegible]жа сэнгэхэ, зугаалха [illegible]

Буряадай АССР-эй 25 [illegible] ойн нэрэмжэтэ стадион[illegible] 2-то городой спортын [illegible]дэй спортсменүүд [illegible] урилдаха. Мүн энэ үдэр [illegible] Үдын «Армеец», [illegible] «Старт» бүлгэмүүдэй [illegible] наадан футболоор үнг[illegible] Наадан үдэрэй 4 часһа[illegible]

«Октябрь» кинотеатрт[illegible] нэгэндэ үдэрэй 10 ча[illegible] 12 час 20 м. 16 час [illegible] час, 21 час. 50 м[illegible] **«Тропы Алтая»,** үдэрэй [illegible] 20 м., 18 час 10 м[illegible] **«Без вести пропавший»** [illegible] уран һайханай кинофи[illegible] харуулагдаха. Майн 2-то [illegible] 10 час. 20 м., 12 час. [illegible] 20 часһаа **«Без вести [illegible]ший»,** 14 час, 16 час, [illegible] 21 час 50 минутаһаа [illegible] **Алтая»** гэһэн кинокарти[illegible]

«Эрдэм «кинотеатрта [illegible] 1—2-ой үдэрэй 9 час [illegible] 11 час 30 минутаһаа [illegible] **революции»,** үдэрэй 13 [illegible] м., 15 час 55 м., 18 ча[illegible] 21 час 05 минутаһаа [illegible] **зовется Энгельхен»** гэһэ[illegible] серитэй кинофильм.

Барилгашадай, түмэр[illegible]дай, уһан замшадай, хир[illegible]шэлэй, «Электромашина»[illegible]дуудай, Сэмбын фабрикы[illegible]ха-консервын комбинадай[illegible] буудта — һайндэрэй зуг[illegible]дан, уран һайханай кин[illegible] нүүд харуулагдаха.

ХИЛЫН ГАДАНАҺАА

СЕНТО-гой соведэй сесси Вашингтондо нээгдэбэ

ВАШИНГТОН, апрелиин 28. (ТАСС). СЕНТО-гой соведэй 12-дохи сесси мүнөөдэр Вашингтондо гүрэнэй департаментын байшан соо нээгдэбэ. Англиин, Турциин, Иранай, Пакистанай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд сессиин хүдэлмэридэ хабаадана. Америкын ажаглагшадай делегациие США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск толгойлно.

ОАР-ай болон Йеменэй хамтын коммюнике

КАИР, апрелиин 29. (ТАСС). Президент Насерай Йемендэ аяншалһан тухай хамтын коммюнике Каирта болон Санада толилогдоо.

Коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Политическэ болон экономическа талаар хоёр ороной оролдолгые зохилдуулан тааралдуулха нэгэдэмэл дээдэ совет байгуулха гэжэ президент Насер президент Саляль хоёр шиидхээ. Республикын президент толгойлогшотой делегацинуудые томилжо, али али тала нэгэдэмэл соведтэ түлөөлэгдэхэ байна.

Конституциин талаар ОАР-тай нэгэдэлтэй байхын түлөө йемен арад, Йеменэй республикын правительство тэмсэнэ гээд коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Гэбэшье, Йеменэй Арабуудай Республикын урда талын хилын аюулгүй байха ябадалай хангагдаһанай һүүлээр, Йеменэй революциин болон йемен арадай аюулгүй байдалай хүсэд найдамтайгаар эсэслэн хангагдахада, ОАР-ай сэрэгүүдэй Йеменһээ гаргагдажа, нютагаа бусаһанай һүүлээр энэ асуудал хаража үзэгдэхэ гээд ОАР тоолоно.

Аденэй болон Аравиин урда талын Англиин протекторадуудай хүн зон колониальна дарлалтаһаа эсэсэй эсэстэ сүлөөржэ, өөрынгөө хуби заяае бэсэ даагаад шиидхэхэ аргатай болохо гэжэ этигэжэ байһанаа хоёр президент элирхэйлэн мэдүүлээ.

Араб гүрэнүүдые толгойлогшонорой 1964 оной январь һарада Каир городто болоһон зүблөөнэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор араб оронуудай хоорондохи харилсаа байгуулха шухала гэжэ хамтын коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Алжирай хэблэ[illegible] гол анхаралаа ханд[illegible]

АЛЖИР, апрелиин 29. [illegible] Алжирай Арадай Демо[illegible] Республикын президент А[illegible] Беллын Советскэ Союзда [illegible] Совет гүрэнэй болон КПСС-[illegible] бэрилэгшэдтэй тэрэнэй [illegible] байһанда Алжирай олон[illegible] анхаралаа хандуулна. Пре[illegible] Алжирай делегациин [illegible] СССР-тэ аяншалжа байһа[illegible] Алжирай хэблэл үргэнөөр [illegible]

Москваһаа абтаһан фото[illegible]нууд болон мэдээсэлнүүды[illegible] нүүд үдэр бүхэндэ түрүүшы[illegible] даһануудта толилно.

«Ташкентдэ Ахмед Бен[illegible] угаа ехэ хүндэтэйгөөр угт[illegible]һэн гаршагтайгаар СССР-[illegible]һан мэдээсэлнүүд мүнөөдэр [illegible] Репюбликэн», «Пепль» гэж[illegible]нүүд толилоо.

Эквадорто хар[illegible] этэгээдүүд зоргос[illegible] аашалалдана

ГАВАНА, апрелиин 29. [illegible] Университедэй студентнүү[illegible]рациин ажал ябуулгые [illegible] «һүйдхэлтэ ябуулганууд» [illegible] түлөө студентнүүдые униве[illegible] гаргаха тухай хуули Эква[illegible]рэгэй бүлэг баталан абаа. [illegible]хадаа түрүү үзэлтэй органи[illegible] болон тус тус хүнүүдтэ эс[illegible] Эквадорой мүнөөнэй засаг[illegible] абажа байһан хэдэн олон [illegible] хэһээлтын хэмжээнүүдэй [illegible] болоно.

Эквадорой хархис [illegible] соёл культурада эсэргүү [illegible] эмхидхэнэ. Библиотеканүүд[illegible] номой магазинууд уса[illegible] Пренса Латина агентствы[illegible]һэнэй ёһоор Эквадорой [illegible]циин олон түлөөлэгшэд—[illegible] уран зохёолшод, журналист[illegible] мэдэ хаагданхай.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА

АНГИИН ТЭМСЭЛ УЛАМ ХУРСАДАҺААР

Капиталис оронуудта боложо байһан ангиин ехэ гү, али багашье байлдаанууд тухай радио гү, али газетэнүүдэй мэдээсэдэггүй тиимэ үдэр байхагүй. Пролетариадай ангиин шанга байлдаанууд үргэнөөр дэлгэржэ, дайшалхы хүсэ шадалайнгаа улам ургажа байһые маанадта харуулна. Бүхы ажалшадай шухала аша туһын түлөө, эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай байдалай болон социализмын түлөө хүдэлмэришэн анги өөрынгөө манлайн — коммунис партинуудай — хүтэлбэреэр эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэнэ.

Капиталис оронуудта ангиин тэмсэл болохоёо «болижо» байна гэһэн үгэ хүүр буржуазна хэблэлэй хуудаһануудта һүүлэй үедэ бүри үсөөнөөр бэшэгдэдэг болоо. Энэ хооһон шашалдаануудайнь шал худал байһые ажабайдал эли тодоор элишэлэн харуулна бшуу. Хэрбээ капиталис оронуудта 1958 ондо 27 миллион хүдэлмэришэд болон алба хаагшад забастовко хэһэн байгаа һаань, 1963 ондо тэдэнэй тоо 57 миллион болоһон байха юм.

БАРУУН ЕВРОПО

Баруун Европын оронуудта һүүлшын недели соо болоһон томо томо забастовконуудыешье тоолохонь бэрхэтэй юм. Францида забастовочно хүдэлөөн угаа ехээр дэлгэрээ. Мартда 6 миллион ажалшадай хүсэтэ забастовко (орон доторхи хүлһэнэй бүхы хүдэлмэришэдэй хахад шахуунь) хэһэнэй һүүлээр Франциин миллион шахуу барилгашадай нэгэ үдэрэй бүгэдэниитын забастовко апрель һарада болоо һэн. Энэ забастовкын онсо илгаань гэхэдэ, арадта харша правительствын политикые буруушааһан, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, хүлһыень дээшэлүүлхэ эрилтэ хэһэн хүдэлмэришэд угаа нягта жагсаалтай байгаа. Гренобляиин металлургическа заводуудай, хүдөө ажахын машина бүтээлгын болон бусад олон предприятинуудай хүдэлмэришэд барилгашадтай хамта нэгэн доро забастовконуудые хэһэн байна.

Италида транспортын болон хэлхээ холбооной 600 мянган хүдэлмэрилэгшэдэй ниитэ национальна забастовко энэ үе соо боложо, салин хүлһэеэ нэмээлгэһэн байна. Ажалай ниитэ национальна хамтын шэнэ хэлсээндэ эзэд баяшуулай гар табихаһаа арсаһыень буруушаан, гуталай промышленностиин 135 мянган хүдэлмэришэн забастовко хэһэн байгаа.

Англиин, Баруун Германиин, Голландиин, Скандинавска оронуудай, Аргентинын, Боливиин, Израилиин, Турциин болон бусад олон оронуудай промышленностиин болон транспортын элдэб һалбаринуудта хэдэн зуун забастовконууд болоһон байха юм. Ажалай хүндэ хүшэр эрхэ байдал һайжаруулха тухай Грециин 100 мянган барилгашад нэгэ үдэрэй забастовко соносхожо, эрилтэ хэһэн байна. Профсоюзуудай хүдэлөөе бэхижүүлхэ, орон дотор ажалшадай байдал һайжаруулха тухай хэгдэһэн эрилтэнүүдые бэелүүлхэ уряатайгаар Афинада ажалшадай хүсэтэ демонстраци болоо. Юумын сэнгэй хүндэржэ байһанда эсэргүүсэн, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтые дэмжэн, Чилиин 350 мянган ажалшад бүгэдэниитын забастовко хээ.

Испанида франкис хархис засагай тогтоһонһоо хойшо 25 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, шахтёрнууд, металлургнууд, промышленностиин бусад һалбаринуудай хүдэлмэришэд стачка хэһэн байна. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтэ хэхэһээ гадна, хүдэлмэришэд хашалта хэһээлтэдэ, хүсэрхэлгэдэ эсэргүүсэн хэдэ хэдэн политическэ эрилтэнүүдые хэлсэдэг байха юм. Һаяхан синдикадуудай (франкис профсоюзуудай хиналта доро байдаг) съездын болоһон Мадридтахи байшангай дэргэдэ «Сүлөөтэ профсоюзууд мандаха болтогой!» гэһэн уряатайгаар тон ехэ демонстраци болоо. Иимэ ехэ демонстраци һүүлшын хорин табан жэлэй турша соо болоогүй юм.

АВСТРАЛИ

Австралиин тон томо порт бологшо Сиднейдэ докернуудай стачка һаяхан боложо, портын хүдэлмэри һаатан таһалдаһан байха юм. Ажал хүдэлмэриие бүтээсэ ехэтэй, түргэн болгохо ябадалда эсэргүү буруушаалга мэдүүлһэн Австралиин почтын алба хаагшад мүн лэ амжалтатайгаар забастовко хээ.

АЗИ

Японой ажалшадай заншалта «хабарай добтолго» үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ добтолго хамтын договорнуудые хубилгаха ябадалтай холбоотой юм. Мартын эсэс багтахи нэгэдэмэл ябуулгануудта ороной 5 миллион шахуу ажалшад хабаадаа. Удаань хэдэн олон миллион металлистнууд, вагон бүтээгшэд, электригүүд, цементэшэд, бусад хүдэлмэришэд ехэ стачкануудые, митингнүүд болон демонстрацинуудые хэһэн байна.

Бусад капиталис оронуудай ажалшадай тэмсэл улам бүри политическэ шэнжэтэй боложо байнхай. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, бусад экономическа эрилтэнүүдые хэхэ зуураа, капиталис оронуудай правительствануудай «салин хүлһэ бариха» политикада эсэргүүсэн, сэрэгэй бюджедүүдые ехэ болгохо, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ ябадалда эсэргүүсэн, хархис хуулинуудта эсэргүүсэн, арадай демократическа эрхын түлөө хүдэлмэришэд тэмсэл хэдэг болоо.

АМЕРИКЭ

Иимэ тэмсэл США-да илангаяа ехээр болоно. Жэшээлхэдэ, үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада эсэргүүсэн, негр үндэһэ яһанай хүн зон тэмсэл хэжэ байдаг. Энээндэ хүдэлмэришэдэй эдэбхитэйгээр хабаададаг болоһоной ашаар тус тэмсэлэй далайса мүнөө бүри үргэн ехэ болоо.

США-гай түмэр замуудта апрельдэ болоһон тэмсэл нилээд удаан саг соо үргэлжэлһэн байгаа. Компанинууд «шэнэ гурим» тогтоохые оролдоһон байха юм. Тэрэнэй ёһоор 40 мянган кочегар, 30—40 мянган бусад мэргэжэлэй хүдэлмэришэд ажалһаа гаргагдаха зэргэтэй байгаа. Ороной бүхы түмэр замай транспортые зогсоохоор ниитэ национальна забастовко хэхые хүдэлмэришэд хүсэһэн байха юм. Тэрээндэ 350 мянган түмэр замшад хабаадахаар бэлэн байгаа. Правительствын хамааралсалга энэ забастовкые таһалдуулһан байха юм.

Үйлэдбэридэ автомадуудые хэрэглэлгэ Америкын хүдэлмэришэдтэ угаа ехэ гасалан үзүүлжэ байна. 1947 ондо автомашина бүтээжэ гаргахын тулада 310 хүдэлмэриин-час хэрэгтэй болодог байгаа һаа, мүнөө — 153 час, мянган тонно булад хайлуулхын тулада 14.700 хүдэлмэриин-час хэрэгтэй болодог байгаа һаа, мүнөө 10.900 час хэрэгтэй болохо юм. Үшөө ажалые бүри бүтээсэтэй болгоходо хүдэлмэришэдэй тоо эрид ехээр хорохо ушартай болоно. Автомадуудые ехээр хэрэглэһэнһээ уламжалан хэдэн арбаад мянган хүн жэл бүхэндэ үйлэдбэриһөө түрюулэн хаягдадаг байха юм. Тэдэнэй нилээд олониинь хүдэлмэригүйшүүлэй зэргэдэ нэмэри бололсодог байна бшуу. Тиихэдэнь капиталистнууд үзэгдөө дуулдаагүй ехээр баяжана. Тиимэһээ Америкын хүдэлмэришэд салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэхэтэеэ хамта, хүдэлмэриин неделиие хороохо, ажалые хүнгэдхэхэ, пенсидэ гараха наһые бага болгохо, ажалһаа гаргахадаа үгэдэг тэдхэмжые ехэ болгохо г. м. эрилтэнүүдые хэлсэдэг юм.

* * *

Таряашадай дунда буһалгаанууд шангадана. Жэшээлхэдэ, Францида таряашадай тэмсэл хэжэ, полициинхидтэй тулалдаха үедэ харгынууд дээрэ бүхэлэлтэнүүд хэгдэдэг, префектуранууд эзэлэн абтадаг байгаа. Таряашад правительствын аграрна политикада эсэргүү, тэдэниие мэхэлдэг аралжаа наймаашадта эсэргүү буруушаалгануудые мэдүүлнэ. Промышленна хүдэлмэришэдтэй холбоотойгоор таряашадай тэмсэл хэдэг боложо байһанда зонхилхы этэгээдүүд мэгдэн сошордодог болонхой.

Бүхы Итали дотор апрелиин эхин багта хахадаар хүдэлдэг таряашадай хоёр үдэрэй забастовко боложо, үргэн ехэ аграрна реформо хэхэ, элдүүрилэгшэдтэнь газарые үгэхэ гэһэн эрилтэ хэһэн байгаа. Энээнһээ гурбан недели урид Италиин түбэй болон урда талын областьнуудта 800 мянган батрагууд забастовко хээ.

Нэгэ талаһаа таряашадай, нүгөө талаһаа жандармериин болон сэрэгүүдэй зүгһөө дэмжэлгэ абадаг помещигүүдэй хоорондо Латиин Америкын олон оронуудта тулалдаан болодог байна.

Капиталис оронуудта боложо байһан хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ниитэ дэбжэлтын онсо шэнжэнь гэхэдэ, тэгшэ эрхын түлөө, хамагай түрүүндэ эрэшүүлтэй адли салин хүлһэ абахын түлөө ажалша эхэнэрнүүдэй тэмсэл эли бодо шангадажа байнхай.

Капиталис оронуудта ажалшадай тэмсэл дэбжэжэл байнхай. Илаһан социализмын оронуудай экономическа амжалтанууд энэ тэмсэлыень ехээр зоригжуулна. Хүн түрэлтэнэй общиествын түүхэтэ хүгжэлтын гол удхые, гол шэглэлые, гол онсо өөрэ талыень дэлхэйн социалис байгуулалта, империализмда эсэргүүсэн, общиествые социалис ёһоор шэнэдхэхын түлөө тэмсэдэг хүсэнүүд мүнөөнэй үе сагта тодорхойлно.

И. ЛАПИЦКИЙ (ТАСС).

Редактор Ц. О. ОЧИ[illegible]

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной майн 1.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула[illegible] улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ре[illegible]гора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —[illegible] отделов: сельскохозяйственного производства и парти[illegible] жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и пар[illegible]ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологиче[illegible] —24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабсе[illegible]ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пер[illegible]дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со[illegible] Министров Бурятской АССР.
Н00104.
Зак. № [illegible]